

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

SÖNDAGEN DEN 17 MARS 1918.

Braske
1912

ILLUSTRERAD TIDNING

HÖGEMÅN

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

HUFVUDREDAKTÖR:
ERNST HÖGMAN.RED.-SEKRETERARE:
ELISABETH KREY-LANGE.

Sancta Birgitta rediviva.

BIRGITTAFRAMSTÄLLNING FRÅN 1480-TALET AF LYBECKAREN HERMAN RODE.

DEN HELIGA BIRGITTAS PERSONLIGHET så mänskligt varm och fylld af klarsynt klokhet, har genom den nyligen öppnade Birgittautställningen i Historiska museet kommit oss nära. Midt på golvet i utställningens förnämsta rum står den järnbeslagna kista af italiensk furu, i hvilken det svenska helgonets ben fördes från Rom den långa vägen till Sverige — öfver Ancona sjöledes till Triest och därifrån genom kontinenten till Lybeck, vidare till Söderköping, där den möttes af systrar och bröder från Vadstena, som på praktfullt snidad och förgylld bår buru sin ordens stiftarinna till hennes kyrka i Vadstena. Rester af bårren utgöra kistans underlag och vid sidan står det pass, som af påfven utfärdades för Birgittas barn för den långa resan.

För att få en motvikt mot den mänskliga skröplighet, som kistan symboliserar behöfver man endast lyfta blicken till det stora altarskåpet på väggen midt emot, där helgonet Birgitta tronar i sin härlighet utdelande sina ordensregler till två knäböjande andlige och tillbedd af himmelens härskaror lika väl som af människorna på jorden och de plågade själarna i skärselden. I fullkomningen af sin makt och glans synes här den svenska kvinna, som vågade skapa en klosterorden, där män och kvinnor samfälligt skulle tjäna Gud.

Så gå vi här imponerade och gripna af det storslagna i denna kvinnogestalt, som gjorts lefvande genom de samlade relikerna och lämningarna af hennes verksamhet. Århundradens vanvård har icke helt kunnat utplåna de materiella kvarlevorna af det stora kulturinflytande, som utgick från Birgitta, lika litet som århundraden af protestantism ha kunnat undanskymma hennes storhet som människa. Birgittautställningen har påmint oss om detta på samma gång som den visar hvilka skatter här finnas att tillvarataga och samla som i ett relikskrin i ett blifvande Birgittamuseum.

Utländssvensken som romanfigur. Af August Brunius.

DET AR INTE ALLTFÖR OFTA SOM svensken möter oss i modern utländsk skönlitteratur. Ännu mindre vänligt är det att finna honom sedd som svensk, med särregna nationella drag, förstådd i hela sin karaktär eller om icke förstådd, så åtminstone skildrad som en typ för sig. I regeln är han missuppfattad på ett sätt som gör honom oemotsländligt komisk för den svenske läsaren. Från nyare engelsk fiction erinrar jag mig en figur som utgifves för modern svensk, men i själfva verket bara är en kliché på abstrakt nordiskhet: "D:r Claudius" af den habile romanförfattaren F. Marion Crawford, en ädel guldhårig och blåögad vikingatyp som är direkt stigen fram ur "Fritiofs saga". Från allra senaste tid är att anteckna ett nytt exempel i John Galsworthys färska roman "Beyond", där en af hufvudpersonerna är en svensk världsberömd violinist. Denne herre har det befäkliga namnet Gustaf Fioren; och namnet säger rätt mycket om den nationella karaktäristik som är slösad på romanfiguren. Han är till sin yttre människa en lång mager man af utomordentlig vitalitet, med något kaffaktigt i sitt väsen. Galsworthy gör honom för resten helt lefvande som människa och musiker, men något särskildt svenskt drag är det svårt att uppfåcka hos honom: han är en våldsamt känslomänniska med starkt framträdande bohème drag i hela sitt lefnads sätt, ömsom brutal och bedårad, begifven på kvinnor och brandy. Det är sålunda en ny variation af den gängse musikertypen med den på en gång tilldragande och från stötande sidan som gör honom särskildt användbar i "le roman amoureux" af den tragiska arten. "Beyond" är för resten icke Galsworthys bästa roman, men har detaljer af den största glansfullhet; och hjältinnan är väl det fylligaste helfigurporträtt han hittills tecknat af en ung modern kvinna.

Men litteraturen på engelskt språk har för kort tid sedan riktats med ett par romaner, där svenskar förekomma skildrade med verklig insikt och konst som svenskar, omfattade med en lugn sympatisk blick af en konstnär som känner dem och intresserar sig för dem. Fallet är för oss så ovanligt att det förtjänar studeras; och studiet får sin lilla pikanta eggelse däraf att författarinnan är en hittills obekant, men snabbt uppstigande storhet i den amerikanska litteraturen. Hennes namn är Willa Sibert Cather, infödd amerikanska men stammande i nära led från en irländsk och en elsassisk familj. Hennes författarskap daterar sig från 1905 då hon utgaf en liten diktsamling efter att dessförinnan i rätt många år ha arbetat som journalist och lärarinna i en flickskola. Även senare har hon intagit en ledande ställning vid en af de största tidskrifterna Mc Clures Magazine. Först efter 1912 har hon helt ägnat sig åt författarskap.

De böcker af henne som beröra svenska människor och svenskt lif i Amerika äro de två stora romanerna "O, Pioneers" och "The Song of the Lark", utgifna respektive 1913 och 1915. Deras handling går i stort sett tillbaka på minnen från barndoms- och ungdomstiden. Willa Cathers far flyttade, då hon var nio år, till en farm i Nebraska i en trakt som då var föga odlad, med en väldig präriesträcka i omedelbar närhet. Alla

grannarna voro skandinaver, mest svenskar, men ett stycke därifrån bodde också ett stort antal tschecker. Upplevelserna i denna nya och brokiga omgivning blefvo af den mest afgörande betydelse för den blifvande författarinnan. Hon har själf angifvit det i dessa ord: "Jag har aldrig haft en mera stimulerande intellektuell uppräckning än denna tid då jag tillbragte mornarna tillsammans med en af dessa pionärkvinnor då hon bakade eller kärnade smör. Jag red ofta hem i den mest oresonligt upphetsade stämning; det kändes alltid som om de sagt mig så mycket mer än de sade i ord — som om jag rentaf krupit in i en annan människas skinn".

Hennes verk har också hittills i stor utsträckning blifvit en förklaring af den svensk-amerikanska kvinnan. Det är ett rikhaltigt galleri af alla slags människor i dessa två stora böcker: böhmare, fransmän af lägre klass, en judisk miljonär, en tysk-amerikansk stor industriman, en fattig tysk musiker, immigrant, en engelsk läkare och så en hel rad nordbor, i regeln födda i Amerika men af inflyttade föräldrar. Men hufvudfigurerna äro svenska flickor, hvilkas öden och utveckling tecknas i många drag från barndomen fram till den fulla mognadens tid. Båda äro af god ras och ge ett intryck af trygg duglighet och framåtsträvande kraft som skiljer sig betydligt från de å svensk sida gjorda bilderna af svensk-amerikansk mänsklighet — den svenska emigrantlitteraturen har som bekant god rum för de tragiska, halft förolyckade existenserna i sina skildringar. Miss Cather synes icke tro på någon särskild anläggning för tragik hos sina svensk-amerikaner. Hon idealiserar dem icke och betraktar dem naturligtvis icke heller som något svårbegripligt exotiskt folkslag. Deras svagheter och egenheter ligga i fämligen klar dager. Hon låter dem karaktärisera och kritisera sig själfva och hvarandra. Det är två drag som återkomma i flera former vid olika tillfällen: det ena en viss själfklok viktighet, det andra afundsjuka — märkligt nog, riktad mot landsmännen och icke mot främlingarna. Egentligen är det väl bara två former, två sidor af samma nationella lyte: en oförmåga att taga det mänskliga mänskligt, att röra sig med kultiverad smidighet och vänlighet med nästan. Det är karaktäristiskt att de bästa och mest begåfvade bland svenskarna ha lättare att finna vänner och förtrogna bland främlingarna än bland sina egna. Hvarje tendens att röja själfständig personlighet ses nämligen med ovilja eller misstro af den ordinarie omgifningen. Hjältinnan i "O Pioneers" Alexandra Bergson har ett varmare och hjärtligare förhållande till den gamle kuriöse norrmannen Ivar, som hon tagit i sin tjänst, än till de flesta af sina närmaste. Hennes yngre bror Emil trifs bäst bland de glada fransmännen och tscheckerna. Thea Kronborg i "The Song of the Lark" går till mexikanerna i utkanten af sin stad för att dansa och sjunga med dem och får de djupa intryck af den gamle tyske musikern, trots hans förkommenhet, medan hennes egen familj står fämligen främmande för hennes glödande ärelystnad och känsla för konst.

Det som drar Willa Cather just till de svenska människorna i hennes värld synes

vara i e m p e r a m e n t e t hos de begåfvade undantagsmänniskorna, den fulla fysiska och andliga utvecklingen af alla krafter, en individualistisk själfständighets- och frihetskänsla som icke finns lika utpräglad hos de andra folktyper hon kunnat studera. Då Emil Bergson står och slår hö, kan hon icke undgå att tillägga: "Med det fulla och lugna sving som ingen infödd amerikan kan åstadkomma". Samma bredd och hänsynslöshet är det i hans kärlek som leder honom i stark fart till undergång. Alexandra Bergson är det praktiska geniet, som räddar hela sin familj och sin omgifnings framtid genom handlandet i rätta stund och på rätt punkt och som lefver så fullt och rikt i sitt arbete — som en vikingatidens stormans kvinna på sin gård. Thea Kronborgs historia är däremot den svenska sångfågels historia om igen — Jenny Linds, Christina Nilssons — det starka konstnärstemperamentet som bryter alla band i sund egoism, men ändock icke helt ödelägger det mänskliga och lifsvärma i sitt väsen, som lär af lifvet och växer af erfarenheten.

Att detta är kärnan i Willa Cathers uppfattning af svenskheten tror jag skall stå klart för hvarje läsare. Hon målar de mest glänsande taflor af kulturen i de franska immigranternas lif, glädigheten och den katolskt religiösa klassicitet som färga det. Hon har blick för det älskvärdt pittoreska, den naivt artistiska liffullheten hos tscheckerna och mexikanerna. Hon ger i förbigående en skiss af den stränga karaktären hos de anglosaxiska människorna, denna puritanska karaktär som så outplånligt märker massan. Hon har inga sådana iakttagelser om de svenske. Där förekommer endast den roande detaljen om de svenska husmödrarnas mani på syltning och inläggning och deras förmåga att äfven med små medel hålla uppe sin sociala själfmedvetenhet. Men i samma afseende öfverträffas de gifvet af anglosaxerna.

Hennes böcker äro naturligtvis icke folkpsykologiska essayer. De äro konstverk, skrifna i en lugn episk stil som i den första "O Pioneers" — hvars titel är hämtad ur Walt Whitmans dikt — röjer intryck både från denne och Selma Lagerlöf. "The song of the Lark" närmar sig mera den engelska psykologiska romanen i sin packade detaljrikedom, men i båda är hon dock mer än något annat sig själf: en verkligt human författarinna i en vidare och djupare mening än ordets hvardagliga användning kan ange, med en djup sympati för det vackrast mänskliga och på samma gång utan benägenhet att försötma och stilisera.

För min del sätter jag största värdet på "O Pioneers", inte bara därför att ämnet kännes så friskt och pittoreskt utan därför att formen är så koncentrerad och har en sant episk ro och värdighet. Man bär med sig från den boken outplånliga intryck af idyllisk och tragisk kraft, intryck som icke stå ens i den skicklige romandiktarens makt att sfändigt framkalla. Willa Sibert Cather förtjänar läsas af svenskar icke bara därför att hon skrivit om svenskar utan lika mycket därför att hon är en konstnär som har något att säga oss och inte en tillverkare af fämligen läsbar fiction i långa banor.

Iduns byrå och expedition,

Mästerns väg 45, Stockholm.

Redaktionen: kl. 10—4. Expeditionen: kl. 9—5.
Rikts 1646. Allm. 9803. Rikts 1646. Allm. 6147.
Red. Högman: kl. 11—1. Annonsskont.: kl. 9—5.
Rikts 8660. Allm. 402. Rikts 1646. Allm. 6147.

Iduns prenumerationspris:

Uppl. B, med julnr:	Uppl. A, utan julnr:	Uppl. C, praktuppl. med julnr:
Helt år Kr. 10:50	Helt år Kr. 10:—	Helt år Kr. 14:—
1:a halfåret » 5:20	3 kvartal » 7:60	Half år » 7:25
2:a halfåret » 5:80	Half år » 5:20	Half år » 7:75
Kvartal » 2:60	Kvartal » 2:60	Kvartal » 3:75
4:e kvartalet » 3:25	Månad » 1:—	Månad » 1:35

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:
30 öre efter text. Utländska annonser:
35 öre å textside. 35 öre eft. text, 40 öre
å textside, 20 % förh.
20 % förhöjning för
särskildt begärd plats. för särsk. begärd plats.

SJALFVA MIDDAGEN VAR EGENTLIGEN öfverstökad. Den hade börjat med värdfolkens ursäkt för de dåliga tiderna och slutat med facksamhetsskälens förklaring att man inte sett till dem vid detta bord. Alltså dagens formulär. Nu skulle man resa sig, men en lång, kanlig herre, vinflammig på kinderna, annars nattvaksgrå, upphäufde plötsligt sin röst.

— Kan vi inte få sitta kvar? föreslog han med en öm blick på värdinnan. Det är synd att bryta trolleirkeln. Just nu hör vi ihop. När vi kommer på benen igen, är det slut. Eller hvad säger herrskapet?

— Instämmer, lät det från ett par håll.

— Och så har jag dåligt samvete, fortsatte den första rösten. Jag är så mäkt. Kära fru Tora, jag ber för mitt samvete. Låt det sjunka undan.

När kaffet kommit in, fortsatte man att tala om kriget. Ämnet skulle visserligen vara bannlyst, och man talade heller inte om kriget direkt, inte om lågan, utan om reflexerna. Mest hos den generation som växte upp nu. Linas jämnåriga (sällskapet var kring femtioåren utom ett par damer) sluntade man i för tillfället. Det var framtiden som betydde något. Hur sågo de ut ini, de som skulle göra framtiden? Hur såg kriget ut i dem? Hvad hoppades de på, hvad fruktade de, hvad ville de?

Doktor Hagel, det var den långa kantiga herrn, släppte inte ordet.

— Jag hade besök i somras af en ung skådespelare från hofteatern i Dresden, sade han. Närmast kom han från Dalarne, men dessförinnan hade han legat på ett krigslasarett och dessförinnan i en skyttegraf i närheten af Verdun. Där hade han fått en liten lungblödning, som befriat honom på några månader från det värsta eländet. Så hade han sökt glömma en del på ett pensionat i Leksand. Jag frågade honom naturligtvis hur det kändes att vara med. Han berättade om pensionatsflickorna. Var inte trumelden någonting ohyggligt? Han fann den svenska kvinnan mycket utmärkt förtjusande, som han uttryckte sig för att bevisa att han redan lärt sig hennes språk. Och hans stora, öppna pojkögon strålade.

Då begrep jag, och jag teg. Jag gjorde honom inga vidare frågor om kriget. I stället bad jag att få veta hvad man spelade på teatrar i Tyskland. De stora patriotiska styckena? Först i början af kriget, sade han, men inte så mycket numera. Man spelar Strindberg, och så har man letat fram alla möjliga gamla romantiska pjäser. De gå bäst. Och hvad ger man af Strindberg? Dödsdansen, kammarspelen, etc. Alltså, den dramatisk, som predikar att lifvet är en hemsk och förvirrad dröm, och den som lefver kvar i idyllen, det är den som folk vill se och höra nu. Och jag förstod återigen, hvarför min besökande svarade med pensionatsdamerna i Leksand, när jag frågade om skyttegrafvarna vid Verdun.

Vårt samtal gick för resten snart itu. Den unge mannen blef sittande utan ord. Jag observerade honom rätt nyfiket; han var fullkomligt borta. Och han fick plötsligt alldeles nya ögon — ögon som inte sågo mig, utan någonting annat, det som han inte ville tala om. Han satt inte i ett rum vid Odengatan. Han låg återigen i sin skyttegraf. Jag kan inte påminna mig att jag sett någonting så utsuget, så slaktdjurstrött i en män-

niskoblick. Och denna blick var inte mer än några och tjugo år gammal!

Det är meningslöst, mumlade han. Hvilket då? Alltsammans. Men nej, det kan det inte, det får det inte. Det måste finnas någonting bakom eländet, någonting håller på att födas ur detta kaos, en ny religion, en ny gud. Hela människosläktet befinner sig i födslovändor, hör ni inte? Vi behöfva en ny frälsare, och därför att vi behöfva honom, så skall han också komma. Det är för den mannen vi offra våra lif, liksom han en gång skall offra sitt för oss — alldeles som den gamla frälsaren.

Han satte ögonen i mig. De voro stora och exalterade, och de väntade på något slags svar från min sida. Det föll sig litet svårt. Jag vill ogärna såra min gäst med att uttrycka mina tvifvel om den nya guden, och jag tog i hast fram en mofråga. Hvar trodde han att mannen skulle uppstå? I Tyskland? Han skraftade. Jag är inte så blind patriot, sade han, att jag inte skulle förlåta honom om han läte sig födas i Ryssland, som Mercedeskovski hoppas, eller i Indien, som Tagore drömmer om. Hufvudsaken är att han kommer. Och det gör han, bekräftade skådespelaren med en dunk i stolkarmen.

Med detta skildes vi. Hans permissionstid gick ut om en vecka, och han skulle tillbaka till fronten. Jag fick sedan ett par bref från honom; de voro lugna, nästan muntra. Och jag tänkte på den tro han bar med sig som ett invärtes palliativ. Han var tydligen inte ensam om den. Jag har träffat den äfven här hos oss, hos de unga som jag pratar med ibland efter mina föreläsningar. Vår generation är en tviflande. Den nya är en troende. Man tror på framtiden, och det gjorde vi väl också när vi voro unga, men man tror, till skillnad från oss, att denna framtid skall bli något alldeles för sig, något som inte äger ett spår gemensamt med det nuvarande. Som genom en skyttegraf skall det som är vara skildt från det som kommer. På hvar sin sida om grafven stå fienderna. Det är bara ifråga om medlen att komma öfver det stora diket som meningarna divergera. Somliga förorda blodbadet, anarkin, den sociala kuppen; andra det kristna fridsevangeliet. Men om man tror på korset eller karbinen, så tror man under alla förhållanden på jättesprånget. Men mänskligheten har inga sjumilastöflar. Den avancerar långsamt och ibland inte alls. Den kan också "avancera baklänges!"

Hagel tystnade och drack sitt kaffe. Han hade talat som från en kafeder. Han hörde till de människor, som bli inspirerade af sällskapslifvet, som vantrifvas i ensamheten, som absolut behöfva sin publik. Helst så stor som möjligt. Hans bordsdam räckte i hvarje fall aldrig till för honom. Han talade alltid till hela bordet. Han var inte lugn förrän han samlat allas ögon och öron.

— Doktorn tror alltså inte på det nya Jerusalem? sade fru Verner. Hon var fet och svärmisk, en eterisk själ i en kropp utan restriktioner.

— Jag tror åtminstone inte att det kommer nedramlande från himlen.

En liten operettdiva, bekant för sina många glada äfventyr och för sin bibelläsning på sängen — hon hade i en intervju förklaradt att hon läste ett kapitel hvar kväll innan hon somnade — upplyfte nu sina viol-

ögon, som hon sökte göra så allvarsgrå som möjligt.

— Jag måste instämna med min unga tyska kollega, sade hon. Jag har aldrig tviflat ett ögonblick på att det måste bli något nytt. Jag tror att han kommer.

— Hva' falls? Hva' för slag? Är det någon som skall komma?

Det var ett gammalt lomhördt kansliråd, som plötsligt vaknat upp ur sin letargi. Han höll handen som en lur för örat. Och i denna lur skrek en liten tjock och trots de sorgliga tiderna ohjälpligt lefnadsglad diktare:

— Det är fröken Boman som väntar en ny gud.

— Jaså, jaså, jaha, myste kanslirådet. Han trodde, att det var fråga om ett skämt, och ville visa att han uppfattat situationen riktigt. Och han hötte skälmaktigt med pek-fingret åt den sköna operettdivan, som gaf författaren en ursinnig blick ur violögonen.

Värden hade inte blandat sig stort i samtalef. Han var en tyst och undfallande man, som lät andra prata. Han intresserade sig hvarken för konst eller religion eller politik och minst af allt för middagar. Men fru Tora hade andra åsikter. Liksom doktor Hagel gick hon upp i sällskapslifvet och hade goda vänner bland alla de nio muserna, som Hagel sade.

Hon kände sig en smula irriterad af sin mans slumhet. Den föreföll henne som bristande arlighet.

— Nå, Johan, hvad tror du?

— Jag tror ingenting.

— Herr Bring vill bara inte ut med språket, sade fru Verner.

— Jo, om jag visste hvad jag skulle säga. Men jag är ingen expert hvarken på framtiden eller på gudarna. Nutiden och människorna äro redan kinkiga nog att begripa.

— När män talar om den nya guden, så menar man naturligtvis den nya människan, insköt författaren.

— Nej, det gör jag visst inte. Operettdivan såg sig oppositionellt omkring. Det är på en ny gudomlighet, som skall ikläda sig mänskiform, jag hoppas och tror.

Hagel lät pratef surra kring öronen. Han var en taktiker. Han afvaktade omsorgsfullt den lilla pausen som alltid kommer, när andarna drabbat samman en stund.

Författaren passade på att framföra sin åsikt. Samtalef hade tagit en decideradt högtidlig vändning, och han fann sig nödsakad att lägga band på sin lifsglädje. Jo, han trodde på den nya människan. Det var Antikrists sista försök att strypa henne, det som nu rasade öfver världen. Ibsen talade om att skapa adelsmänniskor. Dit gick vägen, via rofdjuret. Hela den barbariska botten-satsen skulle upp i dagen först, innan vinet blef klart.

Värdinnan nickade instämmande. Hon hade en viss svaghet för den unge dik-taren, isynnerhet när han var allvarlig. Han såg så trohjärtad och barnslig ut, tyckte hon. Och så skref han verkligen mycket vackra vers om vagabonder och lägereldar och brännvinsflaskor — den moderna lyri-kens senaste attiraljer.

Hagel väntade fortfarande.

Ändligen fann han stunden inne.

— Fröken Boman fordrar en ny gud, sade han långsamt och lågmäldt så att alla voro tvungna att lyssna. Herr Cederlund (det var lyrikern) vill ha en ny människa. Liksom

Sänd Edra

Klädningar, Blusar, Kappor till Kemisk Tvättning eller Färgning, Gardiner, Möbelyger, Kuddar m. m. rengöras snabbt och omsorgsfullt hos A.-B. C. O. Borgs söners Fabriker LUND.

Pröva

Tuppens Zephyr

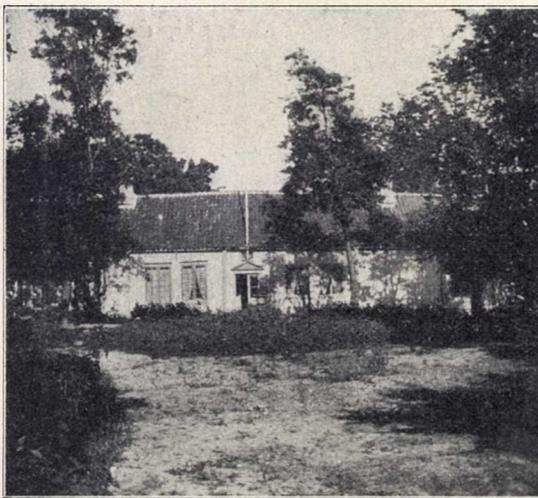
och Ni köper ingen annan.

En gammal prästgård.

HVEM SER I BARNDOMSHEM-
mets ljus
ett litet enkelt gulhvitt hus
med vildvinstäckt veranda
bak almars sommarsus?
Stig bara på! Här bräddas full
en dryck ur minnenas schatull,
och fagra bilder väfvas
mot bottenfärg af gull.

Här drömmer bortom tidens kvalm
ett rum i gammal mörknad alm,
där prosten modulerar
till dagens skördepsalm.
Nu stiger frigjord melodin
till mästarorden af Wallin.
Från trågälns blomsterrundet
slår doften af jasmin.

Från kammarn höres dagen lång
en väfstols slag, en spinnrocks sång.
Den gamla moraklockan
bevakar tidens gång
— en bild, som talar utan ord,
så rotfast bunden vid vår jord
som Karl XII:s bibel
vid rummets fönsterbord.

Men högt i skyn en punkt står still —
den sänker sig, den växer till
i rundelns silfverkula:
hör lärkans jubeldrill!
Och roskvarterets pelargon
i kapp med malva och pion
och löjtnantshjärtan söfva
den söndagsstilla ron.

Så ser jag dig, du vackra gård,
som hvilat trygg i släkters vård
från gamla goda tider.
Vår vargattid är hård.
Hon tågar, nej hon bryter fram
med bräckjärn genom murbruksdamm,
och gamla murar falla
till hölje åt vår skam.

Din grund, din gammalsvenska mur
har burit dock en hel kultur,
och märkesmän ha spirat
som blommor därutur.
Så låg du där vid sjö och fjord
som andens bålverk i vår Nord,
och dina sädesåkrar
var Sveriges svarta jord.

Skall anderösten göras stum
och glömskan bredas kall och skum,
där skaldevingar vuxit
i små och låga rum?
En gammal gård om livet ber
i tro, att från sin himmel ser
en Carolus Luaneus,
en Kellgren, en Tegnér.

DEN INBITNE.

skådespelaren, som besökte mig i somras, äro de öfvertygade att hvad de önska skall komma, därför att de önska det. Men är inte den religiösa mytbildningens tid en gång för alla förbi? Den kräver okunnighetens och naivitetens fantasi. En människoblifven gud i våra dagar är en otänkbarhet. Det finns inte afstånd nog för honom. Jag menar: han skulle aldrig kunna skapa det heliga afstånd från människorna, genom hvilket han skulle framstå som gud. Vi skulle strax — som en fransk tänkare för resten påpekat långt före världskriget — få veta alldeles för mycket om hans mänsklighet, hans vanor, hans dagliga lif in i de minsta detaljer. Han skulle öfverfallas af intervjuare, tills han skulle gå i döden inte för att rädda människorna utan för att slippa dem. Och hans ord (om de också bevarades af någon sekt) skulle drunkna i maskinsurret och dagsnyheterna ute i världen. Legenderna skulle aldrig hinna att få tag i dem eller i hans person och börja sin mystiska om- och öfverdiktning. Ty det är dikten som skapar gudarna. Stoffet är alltid mänskligt: mänskliga känslor och föreställningar och drömmar och förhoppningar. Eller rättare det var så en gång i tiden. Nu tror jag som sagt inte på möjligheten längre. Våra drömmar äro inte längre så storartadt fruktbara, därför att vi inte äro så storartadt naiva som de gamla folken med öknens stjärnhimmel öfver sig.

Herr Cederlund nöjer sig med den nya människan. Ännu så länge har jag för min del mest sett till den gamla, den alltför gamla till och med. Den fernissade barbaren. Det är med samhället som med den enskilde: de ha lätt bägge två såväl att glömma som att minnas. När kriget tar slut, skall man en tid bortåt komma ihåg, att våldet inte tjänade någonting till. Sedan skall man förgäta den saken på nytt. Jag tror inte att detta krig blir det sista, men jag betraktar

därför inte krigets upphörande som en utopi. Trots allt skall mänsklighetens minne så småningom bli starkare än dess glömska. Själfuppehållsedriften skall öfvervinna själfmordsinstinkten. I den meningen hoppas också jag på en ny mänsklighet. Eller rättare på ett nytt samhälle. Jag är rädd att summan af godt och ondt hos människorna är fömligen konstant —

Hagel hade lättat sitt hjärta. Hans ord gjorde ingen särskild lycka och allra minst hos dem, till hvilka han närmast vändt sig. Författaren och operettdivan hade börjat ett litet privat och halfhögt samspråk vid sin bordsända; de hörde och sågo bara hvarandra. Den svärmiska fru Verner var trött. Värdfolket skyndade sig att kasta om konversationen, medan man ändligen reste sig och rätade på benen.

Stämningen förblef flau. Efter téet och smörgåsarna kom uppbrottet hastigt nog. Hagel längtade efter sin ensamhet för en gångs skull, och författaren och operettsångerskan längtade efter hvarandra.

De gingo lysta nedför Sturegatan. Februarikvällen var besynnerligt vårljum — ett oroväckande bakslag på årstidens köld. Öfver Humlegården hängde stora molnmassor. Ett par stjärnor lyste intensivt i en spricka mellan skyarna. Det susade svagt i trädskeletten. Mörkret på gatan drog de två närmare hvarandra.

— Hagel är en begåfvad idiot, sade den unge diktaren. Han hör till dem som aldrig få se det förlofvade landet och därför tröstas sig med att inte tro på det.

— Få vi se det då? sade fröken Boman.

— Kanske, kanske inte. Men vi känna det inom oss i alla fall. Jag har ofta annat en ny människa hos mig. Ja, skratta inte. Vi äro inte gjorda af ett block, som Hagel tror.

— Af samma tyg som drömmar göras af äro vi gjorda...

— Alldeles. Gamle Will har rätt, nu som

alltid. Och jag kan tala om för er något mystiskt som hände mig härom dagen — härom natten, borde jag väl säga. Jag hade suttit och knåpat dagen i ända med ett kapitel i min nya bok. Jag tänker nämligen öfvergå till prosan nu. Nå, det gick uselt med arbetet. Det blef inte alls som jag ville. Eländig och rasande fick jag lämna alltsammans och krypa till kojs. När jag vaknade på morgonen, var kapitlet färdigskrifvet och precis som jag tänkt, men inte kunnat dagen förut. Jag trodde jag skulle bli grubblande på kuppen. Och jag grubblar för öfrigt än. Det är alldeles tydligt att jag, mig ovetande, gått upp till skrifbordet midt i natten och skrivit utan att vara vaken. Det finns ju flera exempel på dylikt.

— Är det möjligt? frågade operettdivan infresserad.

— Det ges ju ingen annan förklaringsgrund, såvida ni inte tror att jag dukar upp en rövvarhistoria. Men det gör jag inte. Jag har alltså en annan människa i mig, som kan hvad jag i vaket tillstånd inte förmår. Och jag tror att den människan ha vi alla inom oss. Det är den nya människan. Det är den som vi måste ha fram i dagen. Det är framtiden.

Den lilla operettdivan räckte honom tankfull sin hand till afsked. De stodo framför hennes port.

— Hvilka underliga tider vi lefva i! Jag är så orolig ibland, så jag vet inte till mig. Nej, god natt nu och tack för sällskapet. Om ni kommer på karnevalen om måndag, så tag båda edra människor med er. Jag skulle så gärna vilja bli bekant med den andra också...

Författaren bockade sig och fortsatte sin väg i natten. Han var inte riktigt säker på sig själf. Någonling om kvinnans list och mannens förstånd plågade honom, medan han gick och funderade på sitt nästa kapitel.

IOUNS KOKBOK är den bästa kokbok för det svenska hemmet. — — —
7:de upplagan nu utkommen.
Pris Kr. 6: — inb. — — —
AF
ELISABETH ÖSTMAN.

Gardiner, Bomullstyger, Möbeltyger
av bomull, ylle och linne. Prover sändas
Konstfliten, G:la Högskolan, Göteborg.

Som fru i i U. S. A.

IV.

Amerikansk religiositet.

I FORENTA STATERNA FINNS INGEN STATSKyrka. Religion är ett ämne, som icke förekommer på skolschemat. De ungas religiösa uppfosfran överlämnas åt hemmen och söndagsskolan. Det bekymrar icke staten om dess medlemmar bibringas någon religion alls. Och dock försätter samma stat, att hvarje individ skall t. ex. vid edgång inför domstol eller vid äktenskaps ingående inför präst ha ett klart begrepp om helgden af att bedyra och lofva i Guds namn.

Faktum är nog också, att högst få inbyggare i U. S. A. kunna stämpas som absoluta hedningar. Därill är propagandan från de olika trosamfundens alltför intensiv. En präst kan närmast liknas vid direktören för ett bolag; det är hans plikt att få företaget att "gå". — Desto bättre han få sin kyrka att bära sig, desto större lön för honom själf och desto mer ära.

Som nygift fick jag besök af fem präster från olika samfund i vår lilla stad, de där ansträngde sig att värfva mig för hvars och ens speciella fälla. Fyra af dessa talade alls icke med mig om religion. De beskrefvo så trefliga människor jag skulle komma i beröring med i deras kyrka, hvilka uppbyggande "diskussioner" där plägade förekomma, hvilka angenäma syftnar med åtföljande supé som arrangerades i kryptan någon gång hvarje vecka — tillställningar, hvilka i ett par af kyrkorna ofta avslutades med dans eller ett parti bridge.

Den femte prästen, en ärevärdig gammal herre, som vigt min man och mig, frågade verkligen efter min trosbekännelse. Han var episcopal. Och då han hörde, att den svenska statskyrkan och hans eget samfund äro i mycket lika, blef han allvarligt kränkt då jag förklarade mig icke önska tillhöra någon särskild kyrka.

Kyrkorna i Amerika äro egentligen sociala klubbar, och de frekventeras hufvudsakligen af kvinnor. Endast vid speciella tillfällen, då den ordinarie prästen aflöses en söndag f. m. af t. ex. professor Eucken från Tyskland eller poeten Alfred Noyes från England eller Mr. Gompers, arbetarörelsens ledare i Amerika, eller direktören för The United States Steel Corporation (dessa och många andra världsbekanta män har jag hört hålla "gudstjänst" i olika kyrkor), endast då strömma männen dit.

Amerikanskan är mycket kyrklig; men jag har icke lyckats upptäcka någon stark religiositet hos henne. Bland de mindre bemedlade är kyrkolifvet helt enkelt ümgängesformen med medlemmarna. Bland de bättre och bäst lottade tillhör det goda ton att gå i kyrkan. Man är stolt öfver sina puritanska förfäder och betraktar det som en plikt att åtminstone till någon del följa i deras spår. — Hur lifet kristligt anda det verkligen finns inom de amerikanska kyrkosamfundet förstår man däraf, att medlemmarna af hvarje särskild kyrka stå på ungefär samma förnögenhets- och bildningsnivå.

Jag måste berätta en liten historia om prästen i en af Newyorks förnämligare kyrkor och hans irländske kusk. Irländaren hade nyligen anländt från "den gröna ön" och fann det själfklart, att han borde tillhöra samma kyrka som

den man han tjänade. Följaktligen anmälde han sig hos sin husbonde till inträde i dennes kyrka. Prästen såg mycket förlägen ut och föreställde sin kusk hvilket viktigt steg det vore.

"Du får noga rådgöra med Vår Herre om den här saken, min käre Patrik. Bed Homom om upplysning huruvida just denna kyrka är lämplig för dig," sade prästen.

Några veckor föringo. Patrik sade icke ett ord mer om saken. Till sist blef prästen nyfiken och frågade kusken om han rådgjort med Vår Herre. Jo då, det hade han visst det.

"Nåå?"

"Jo, Vår Herre hade sagt som så: "Bry dig inte om att söka bli medlem i den kyrkan, du Patrik. Jag har själf försökt att komma in där de sista tjugo åren, men ännu har jag inte lyckats."

Det dröjde ej många dagar förrän stackars Patrik förlorade sin plats. — — —

Desto känsligare nerver en person har, desto intensivare är denne persons kraf på själsliga eggelser. Och världens mest nervösa varelser torde vara vissa klassers amerikanskor af dem som nu gå i medelåldern och på gränsen till ålderdom. Det blefve för vidlyftigt att här ingå på de olika orsaker som gjort dem sådana. Till all lycka har den yngre generationen friskare tag.

Emellertid finnas dessa nervösa damer framför allt i de högre klassernas kyrkor, hvilka väl betalda präster förstå att i rafflande "predikningar" bjuda de åtrådda sensationerna. Med begärlighet lyssna de till skildringar om fattigdom och kamp; de vända girigt sina sjukliga känslors frängtan efter det som de själfva bort upplefva för att bli normala. Det är dem en njutning men ingen försakelse att gifva de penningar deras präst äskar för välgörenhet. Ja, man kan tryggt påstå att många, många af dem som personligen ge sig in i eländets nästen, icke göra det af kärlek till mänskligheten utan därför att kontrasten till deras eget lif bjuder en stark sensation.

Det är samma slags hypernervösa kvinnor, som möjliggöra de stora skandaltidningarnas existens och förorsaka de många äktenskapliga skilsmässorna. Enligt hvad jag kan begripa är genomsnittsamertikanen världens bästa äkta man. Han är mycket uppmärksam, ganska trogen och öfverdådigt liberal mot sin fru. Han är intelligent, och ändå ställer han sig villigt i bakgrunden och låter hustrun föra ordet. Han är i allmänhet ståtlig, har ett sympatiskt utseende och är ytterst renlig. Han är hemkär och barnkär. — Likväl finnes i Amerika en stor skara kvinnor, som kastar sig från äktenskap till äktenskap, aldrig nöjda med hvad de ha.

Under senare år ha allt flere amerikaner tagit hustrur från Europa, och det är möjligen en orsak hvarför den yngre infödda kvinnogenerationen börjat sansa sig.

För icke många år sedan skämtades i Amerika

helt uppsluppet om att ingen familj var "up to date", såvida ej något fall antingen af blindtarmsinflammation eller skilsmässa förekommit inom densamma. Både det ena och det andra var visserligen obehagligt, medan det stod på; men det var intet att klaga öfver. Väl genomgången, var det pikant.

En reaktion är i annalkande. Aktenskapets skymfde ängel behandlas åter med aktning. Det anses t. o. m. önskvärdt att ha fyra à fem barn; duktiga, förstklassiga barn. I de västra staterna, där kvinnorna nu i rätt många år haft lika medborgarrätt som männen, förekomma ofta barnutställningar, där pris tilldelas de små, som af läkare förklarats mest perfekta. Och det är naturligtvis en stor heder att vara moder till ett prisbelönadt barn.

Om de yngsta fruarna börja fatta äktenskap och moderskap lika heligt som deras farmors-mor och mormors-mor gjorde, äro de därför icke villiga att lika tåligt som dessa lida kvinnans vedermödor. Under de allra senaste åren ha Amerikas bildade unga kvinnor föresatt sig att ändtligen lösa det uråldriga problemet: smärtafri födelse. Man har experimenterat hit och experimenterat dit och kommit till den slutsatsen att bedöfningsmedel opium och scopolamine i förening är det bästa, oaktadt äldre läkares afvoghet däremot. En Newyorkfru, som för hvar och ett af sina tre barn reste till den världsbekante doktor König i Freiburg, Baden, och överlämnade sig åt hans "Dämmer-Schlaf" (behandling med opium och scopolamine) blef så entusiastisk att hon studerade till läkare för att kunna hjälpa andra kvinnor. Hon och några andra kvinnliga läkare sköta nu med stor framgång ett Maternity Hospital i Newyork.

Tyvär ställer sig behandlingen så dyr, att den ligger utom räckhåll för den stora massan mödrar. Men säkert kommer den svårigheten att öfvervinnas. — Det fanns en tid, då äfven elektriskt ljus (och än mer elektrisk kokkraft) blott var ett högtintressant och grufligt dyrbart fenomen. — —

Den amerikanska kvinnotyp, som nu börjar göra sig gällande, är hvarken sentimental eller kavat. Hon är icke längre "a gorgeous flower without fragrance", som påstods för en tjuguar sedan; ej heller är hon ifrig att söka påvisa en intellektuell jämbördighet med mannen. Hennes insats i lifvet får afgöra om den intellektuella likställigheten finns eller ens är önskvärd.

Då miss Rankins nyligen tog plats i kongressen som Förenta Staternas första kongresskvinna, kom hon ej med kortklippt eller åtstripadt hår. Hon var synnerligen väl friserad, och i bältet till sin svarta klänning bar hon en charmant blomsterbukett. Hvarenda man i den stora salen reste sig och bugade sig för henne. Hon log hälsande, intog sin plats, och så var ett stort historiskt ögonblick tillända.

Den nya tiden hade brutit in.

Men hvarken genomsnittsprästerna eller de sjukligt nervösa kvinnorna kunna gilla den nya tiden. Nej, de frukta den. Ty den nya tiden begär en levande kristendom, och den ställer mycket höga kraf på kvinnan.

Först och främst begär dock den nya tiden, att mannen mycket mer än förr stödjer kvinnan och barnet.

MRS —W.

Frivilliga medlemmar af "Svenska brigaden", som nyligen afrest till Finland för att inträda i de hvitas led. Längst till vänster författaren E. Walter Hülphers. Foto Mia Green, Haparanda.

En tripp till Vilhelmina.

Några intryck från det nordliga Sverige just nu.

NU ÄR JÄRNVAGEN KLAR TILL VILHELMINA, men dagarna före det högtlidiga öppnandet af bandelen Dorotea—Vilhelmina gjorde jag min lilla Lapplandstripp med Vilhelmina som nordligaste mål. Det var för mig en Romresa, ty jag har aldrig förr varit norr om Dalarna.

Tidningarna hade kort före vår resa — jag hade min man med mig, d. v. s. det var han som reste å tjänsten vägnar och jag som fick följa med — berättat, att det varit öfver 60 gr. kallt i Åsele, och det var just den platsen, som skulle bli vår första anhalt.

Efter en hel dag på järnvägen voro vi då i Dorotea. Där var 40 gr. kallt och stjärnorna lyste som små solar, men samhället var mörkt, ehuru det ännu inte var liggdags. Endast ett enstaka ljus från någon karbidlampa lyste här och kvar. Gästgifvaregården hade emellertid kvar en smula fogögen och snart sutto vi kring supé-bordet med norrlandstunnbrödet och — kalas för en stockholmare! — gris i alla former. Aptiten var makalös.

Från Dorotea gick färden med häst till Åsele. Det är 6—7 mil. Man bäddade ner oss i risslan. Det är ju inte de äkta norrbottnersrisslorna som användas här, men i alla fall mycket bekväma släddar, där man hallflicker insvep i hudar, fällor och hö. Det är nästan omöjligt att röra sig, man känner sig som ett klumpigt kolly, men kylan besvärar inte alls, fast kvicksilfvertermometrarne äro frusna öfverallt, där vi vilja studera dem på vägen.

Landskapet badade i sol. Vi tyckte vi voro i mars månad så lyste januarisolen här uppe. Man tror, då man sitter i Stockholm, att det bör vara så där tämligen kolmörkt uppe i Lappland denna tid, men jag fann, att det är ljusare än någonsin söderut både på dagen och natten.

Jag önskade innan jag kom hit upp, att jag skulle få besöka riktiga bondgårdar, och det fick jag också minsann under hela vår resa. Man byter häst efter 1½—2 mils färd och får då stiga in i gästgifvaregårdarne, medan ombytet sker, och värma sig. Gästgifvaregården är helt enkelt en bondgård, där bonden har skjutsrättigheter.

Jag hade drömt om hemslöjd och gammal kultur af det slag som man ser t. ex. i Dalarna, men här finnes endast rena 80- och 90-tals-fördärfvet kvar. Man kom in i ett stort kök, där ångan och värmen slog emot den inträdande som en fiok rök. Där inne åt och arbetade hela familjen. Man ligger vanligen och sover i s. k. skåp- eller lucksängar, inbyggda i väggen, och som stängas igen med luckor eller slutas till med ett par förhängen. De kunna ju se trefliga ut men äro utdömda af alla hygieniker. Innanför köket finns en kammare, "det fina rummet", som hålles halfvarmt och där resandena föras in, medan skjutsarne bytas. De öfriga rummen få vara oeldade och göra således endast tjänst på sommaren i de gästgifvaregårdar där man inte behöfver vänta nattgäster.

Här i detta "finare" rum finnes alltid en skänk och på den står en nickelservis och kulörta, granna glasskålar i alla fasoner, gipsbilder och grännt målade och utsträde vasar med konstfärdiga blommor och påfågelsfjädrar. På bordet, som står mitt på golvet, ligger en svartbrun plyschduk eller en vaxduk i samma färger och därpå familjens album. Öfverallt på bord, hyllor och utsprång stå fotografiramar i alla slags former, målade, snäckprydda, sammetsklädda och glödritade, ofta med fotografier tagna i Amerika. Ty dit har alltid någon familjemedlem utvandrat. Här och kvar på väggarne — på lämpliga och olämpliga ställen — sitta borst- och kammväskor, prydda med band eller andra grannlåter. På handdukshängaren läser jag i guldskrift: "Gud skydde oss", med punkt efter. Det var någon som frågade: hvarför gjorde han det?

Inte ett spår af hemslöjd kunde jag upptäcka i dessa gårdar, endast all tänkbar kögrannlåt, amerikanska gungstolar icke att förqömma. Högt uppe mot taket prunka ett par gamla oljetryck af prins Carl och prinsessan Inoeborg eller här och där också kungen och drottningen, ja, inte så sällan tyska kejsarparet, ty det är naturligtvis ofta som de energiska tyska handelsresandena gjortt geschäft äfven här uppe.

Så ser det ut i den största bondgården i byn, i den s. k. gästgifvaregården.

Låt mig försöka beskriva en dag med sjumilafärd eller så ungefär. Det är onödigt att söka gissa utgångspunkten eller målet. Emellertid är det tre skjutsbyten på vägen, och den bef en smula äfventyrlig, mer än öfriga vägar i alla händelser. Hela sträckan mellan skjutsstationerna såg jag endast skog och ödemarker. Vi åkte på kvällen från utgångspunkten och kommo fram till första gästgifvaregården vid 3-tiden på natten. Det var dimmigt och rått och vi tyckte för första gången att det kändes kallt och ruskigt.

Dörren var öppen på den lilla gästgifvaregården, där skjutsen stannade, och vi letade oss in i mörkret. Det var ett kök vi hamnade i. Från kokspisen, där det stormbrann, kunde vi urskilja, att rummet var fullt af sofvande. Det snarkade och pustade från alla hörn. Bonden själf och en flicka gingo uppe och trefvade i kolmörkret, men ingen sade något till oss, då vi kommo in.

Innanför köket fanns den vanliga kammaren där vi skulle få öfvernatta. Här träffade vi verkligen på en gammal öppen, hemtreflig spis, och i den flammade en stor brasa. Vi blefvo genast gladare till mods då vi fingo se den, men för att ytterligare lifva upp de domnade lifsandarne önskade vi att få litet uppkokt mjölk, då vi sett, att det fanns eld i spisen och att det fanns folk på benen, och framstälde vår blygsamma begäran ut i det mörka köket. Intet svar.

En stund fick gå, hvarefter vi ånyo öppnade dörren till köket och upprepade samma fråga. Fortfarande tystnad.

Sent omsider kom emellertid en smutsig, okamrad flicka in med en tillbringare och två glas med — iskall mjölk. Inte ett ord sade hon, då hon satte tillbringaren ifrån sig på bordet utan försvann igen genom köksdörren lika stum.

Så drucko vi då litet af mjölken och lade oss. Vi förfogade öfver en liggsöffa bäddad lågt nere på det iskalla golvet med illa broderade half-smutsiga lakan och ett lapptäck. Tack vare våra egna pälsar och filtar lyckades vi göra det hyggligt åt oss och sofvo godt efter de trött-samma slädfärderna.

Då vi vaknade på morgonen var det isande kallt i rummet och innanförstren aldeles frusna. Vi tittade ut genom köksdörren och begärde en brasa i den öppna spisen, tills vi skulle gå opp, men fingo alljämt intet svar i ord men så småningom i handling. Om en stund kom nämligen husmor själf och eldade åt oss. Vi frågade nu hur kallt det var ute och om både det ena och det andra, men fortfarande utan resultat. Inte ett ljud sade gumman. Till slut stack husfadern själf in hufvudet genom dörrspringan och menade att det torde vara bäst att stiga upp nu. Han kunde då gudskelof tala, men om kylan visste han ingenting. Det är något som inte tycks intressera här uppe. Kvicksilfvertermometrarne voro oanvändbara och sprit-termometrar finnes endast på enstaka ställen.

Ja, så stego vi då upp och nu tittade husets kvinnliga inbyggare tid och tält i dörren och ett par gånger kommo de in efter någon fotografi-ram eller dylikt, tydligen endast som ärende att få beskåda oss.

Så kom till slut en flicka in och började bädda efter oss och dukade därefter frukosten åt oss i samma rum. En aldeles nedfläckt duk lades på bordet och jag skulle knappt förväntat mig öfver om hon gjort som det berättas att man brukade på ett berömdt hotell, taqit vårt lakan till bordduk. Men maten vi fingo såg vällagad ut och smakade förträffligt. Vi fingo renbiff och plättar med blåbärrsylvt och härlig nysilad mjölk, smör, ost och en stor korg med tunnbröd. Ingenstans på gästgifvaregårdarne utportionerades brödet, utan man satte fram en rågd korg

Rosa rorans bonitatem ... *

TILL "HUSET MED DE FEM KOLON-
ner" ställer

en hvar sin kosa, som har hjälp af nöden:
I denna tid af skräck för Svarta döden
fru Brittas helga förbön mycket gäller.

På stygga sår hon vin och olja håller,
och uppenbarelsernas nådeflöden
till själars frälsning blotta framtidsöden —
i Herrens namn hon rättas domen faller.

I San Antonios hospital hon vakar,
och när hon nalkas där med vård de sjuka,
då äro hand och sinne lika mjuka.

För nöds och armods barn en moder vorden,
hon hungrar glad och lifvets lust försakar,
den ädelborna sierskan från Norden.

TERESIA EURÉN.

* Hämtad ur den i bokform utgifna samlingen "Några dikter om Birgitta af Teresia Eurén" och här meddelad i anslutning till den nu pågående Birgittautställningen i Historiska museet.

och begärde endast en kupong af våra brödkorf.

Så lämnade vi då den tystlåtna familjen för att åter bäddas ner i släden och resa mil på mil. Vi skulle ej komma fram till den dagens mål förrän till kvällen och blefvo frampå e. m. fastligt hungriga, hvarför vi på nästa rastplats bådo om att få någon mat. Det fanns samma slags kök och samma nittiotalskammare. I väggarne fanns det lucksängar och i taket en osande karbidlampa. I köket sutto ett par pojkar och spidsade potatis och strömming. Ben och skal kraf-sades öfver på bordet. Efteråt åto de ur ett emaljeradt tvättfat kokt mjölk, som de själfva rörde ner något slags mjöl i.

Vid ett annat tvättfat med iskallt vatten stod doftorn och diskade. D. v. s. hon doppade ner knifvar och tallrikar i det kalla vattnet och lade så upp dem otorkade på en bänk. Det hela var ju inte inbjudande, men mat måste vi ändå ha. Flickan var emellertid inte alls hågad för att ge oss något, men efter lock och pock lyckades det oss förmå henne koka potatis och steka färskt fläsk. Jag satt vid spisen och värmdde mig och kunde samtidigt kontrollera hennes matlagning. Det fanns egentligen intet att klaga på, och det var godt det vi fingo. Vi åto det ljufliga färska fläsket med en aptit som endast den kan fatta, som själf gjort dagslånga slädfärder i ödemar-ken.

Efter maten bjöds på rågkaffe, som inte håller var dåligt, fastän kaffepannans materia var omöjlig att upptäcka under sot och damm. Den som vi tyckte härliga middagen kostade endast en krona person. Då vi längre fram på resan träffade provinsialläkaren i distriktet, fingo vi veta att han ett par dagar före vår ankomst till nyss beskrifna gästgifvaregård förbjudit veder-börande att servera resande mat, eftersom så godt som hela familjen, husfadern och alla fem barnen, hade legat i svår difteri. Vi blefvo verkligen kusliga till mods och undrade hur det hela skulle sluta, men allt aflöpte väl.

Då man ser dessa stora byar, förvånar man sig genast öfver arkitekturen. Här bygges verkliga kråkslott i kylan och snön. De stå där utan nämnvärd grund, ofta med bara några stenar i hörnen, och präla med kolossalt stora och många fönster samt glasverandor, torn, tinnar och ut-språng. Färgen är vanligtvis den kallaste man kan hitta på: blå, skär eller ljusgul, t. o. m. lilasfärgad. Den vackra svenska rödfärgen finnes endast på något gammalt ruckel, som ligger mera i skymundan.

Från Vilhelmina skulle vi få följa med ett materialtåg till Dorotea för att slippa de långa slädfärderna. Vi stufvades in i en finka, där det förut fanns mellan 70—80 personer, mest rallare förstas. En karbidlampa lyste upp samlungen och en järnkamin i ena hörnet kom värmen att stiga oerhördt. En gumma kokade kaffe på den kaminen och passagerarne fingo köpa. Det var äkta kaffe, utmärkt godt till 15 öre koppen, och till kaffet fick man smörbakelser för samma ofro-liga pris.

I denna vagn fingo vi nu sitta instängda och ruskas sakta framåt från kl. 2 på dagen till ½11 på kvällen. En del passagerare spelade kort, andra sofvo och snarkade i sina obekväma ställningar. Trots den oerhörda hettan i vagnen voro väggar och golf hvita af rimfrost.

Från Dorotea fortsatte vi vår resa söderut genom Jämtland, Ångermanland och Västerbotten. Hos jämtarne kände vi oss som om vi kommit i ett annat land. Här finns hemslöjd i gårdarne. Allt är rent, smakfullt, prydligt och fint. Det var en skön känsla att få sätta sig ned vid ett mat-bord med hemväfd, renmänglad duk och se att rummets både mattor och gardiner också äro hemväfda, rena och trefliga. Befolkningen var också mera meddelsam och vänlig. En person, som länge vistats i södra Lappland, sade oss att folket där har liksom en isboja kring hjärtat, som det tar lång tid för en främling att fina upp.

När vi flacka mellan gästgifvaregårdarne i Jämtland, pratat bonden med oss ideligen, vill veta hur man har det i Stockholm, hvad vi tro om kriget och inre politiken o. s. v. Man är nöjd och belåten här uppe och erkänner, att man inte ville byta med någon i dessa bistra tider. Dessa nordrigare landsändar torde också vara de bäst loftade i vårt land. Här finns öfverallt rikligt med smör, mjölk och ost. Ingen klagar som sagt, mer än öfver en sak: att man inte får vara i fred för jobbare. Dessa ha länge letat sig hit, ända in i de mest aflägsna byar, där de snoka upp allt användbart. Till hvilken gästgifvaregård vi än kommo, hur aflägsat de än lågo, nog stötte vi på denna landsplåga.

Vår månadslånga resa gick fort och det var med ledsnad vi sågo tiden närma sig, då vi måste tillbaka mot söder till stränga ransoneringar och ynkliga politiska fejder.

AGNETA BARR.

När gamle patron gick till hvila.

Verklighetsbild från 1918.

Af GUNHILD PALMÉR.

ÖFVER DEN GAMLA GÅRDEN LAG månskenet skimrande ljust. Snödrifvorna voro som smält silfver, och däruppe på himlahvalfvet hängde stjärnorna likt juveler i gnistrande härlighet — bistert kallt var det. När gamle kusk-Johannes vandrade från sin drängkammare upp till stora byggnaden, knarrade snön under hans fötter och andedräkten stod som en rök; han gick tungt i kväll, kusk-Johannes, samma väg som han i ett par veckors tid hvarenda afton gått — upp att vaka hos gamle patron — det gled utför med gamle patron, han blef nog aldrig karsker mer, Hedeby gård skulle snart stå utan husbonde, kusk-Johannes förstod det granneliga!

Johannes suckade och förde näfven till vänstra ögonvrån, där satt en frusen tår och den slängde han undan, nu var han framme vid stora trappan, och när man steg öfver tröskeln till patron fick man inte visa sig blödig, i alla tider hade patron tyckt om att se belåtna, hurliga miner omkring sig.

Inne i sofrummet satt sköterskan bredvid den sjukes bädd. Hon var frött och längtade efter ett par timmars hvila — nu lyste ett småleende upp hennes drag, de tassande stegen i strumpfötlarna öfver salongsgolvet kände hon till, nu kom aflösningen.

"Go' afton, huruleds ä' det nu?" ljöd den hviskande hälsningen från gestalten på tröskeln. Sköterskan reste sig tyst och snabbt: "Han sover," svarade hon lågt, "men han vaknar nog om en stund, och då får Johannes se till. Och skulle det bli någon förändring eller mycken oro, så säg till mig genast, kom ihåg det, Johannes"; hon ansåg sig böra inskräpa det, ty hon visste nog, trojänaren i djupet af sin själ ansåg sig begripa patrons skötsel minst lika bra som någon skolad sjuksyster. —

Gardinen var uppdragen, månljuset strömmade in i rummet, där var klart som på ljusan dag, då gamle patron slog upp ögonen. I samma sekund var Johannes uppe från sin stol och böjde sig öfver husbonden: "Jag är här, patron," sade han.

"Det är bra, Johannes, då åker vi!" Den gamle sträckte ut armarna och gjorde en ålbörd liksom för att fatta någonling, men Johannes fick dem hastigt under täcket: "Fotsacken först, patron," sade han lugnande, "den måste vi knäppa till, och fällen ska' vi svepa tätt, det är så hundrans kallt så." Och därmed drog han till täcket och stoppade det tätt, tätt omkring patron, "och så pålsmössan på," kom där förtroligt, "vi ska sälta' på hårdt fast, så hon inte ramlar åf i farten!" En svart hufvudduk lades som en bindel kring den gamles panna, drogs stramt till, så ville patron ha det — och därpå satte sig Johannes på sängkanten och fattade hårdt i gamle patrons händer: "Hopp, gamlingar!" ljöd hans vanliga lillrop till vagnshästarna, och så börjades färden — till juloffan i den månljusa januarinatten!

"Fortare!" sade gamle patron, och Johannes manade på; gamle patron hade alltid tyckt om att åka snabbt, det var bara att lyda tillsägelsen.

"Vi hinner väl fram?" kom därpå den sedvanliga frågan, mottagen med det oföränderligt lugnande: "Ja hvars, patron, hvad vi hinner, vi är väl vana att komma först, vi!"

"Man skall sitta i bänk när det ringer," mumlade patron, helt inne i sin fantasi, "sitta i bänk, sitta i bänk —" han vred oroligt

på hufvudet, Johannes böjde sig öfver honom och hans röst var mild som en kvinnas: "Vi sitter snart i bänk, patron, vi hinner så bra. Och så ser vi, hur ljusa' lyser och hör hur orgelverket spelar, han trampar redigt i dag, Fältman, det är ju ofta, kan vela! Snart sitter vi i bänk, patron, snart sitter vi i bänk."

Hur kunde kusk-Johannes stämma bli lik en smeksam mors, hur kunde hans små vattenblå ögon sända ut en stråle, som värmde upp det gamla ansiktet på kudden, det gamla, goda ansiktet, där öfvergångens rofyllda skugga allmer begynte lägga sig — hvem tyder kusk-Johannes hemlighet i det ögonblicket?

"Johannes!" Gamle patrons stämma ljöd plötsligt full och klar, inte hviskande osäker som förut, Johannes släppte i första öfverraskningen läget i lakanspetsen — hvad tog nu vid? "Johannes, hör du, jag hinner aldrig fram!" Med en plötslig, oanad kraft reste sig den sjuke upp ur bädden, Johannes stirrade som lamslagen på honom, gamle patrons armar fäktade vildt i luften och kallsvetten bröt fram vid tinningen: "Patron, patron lille, nu lugnar vi oss," försökte Johannes, men just nu tycktes gamle patron döf för sin trojänares röst.

"Hur är det, Johannes?" På tröskeln syntes sköterskan, hennes vanda öra hade i sömnen uppfattat det starka ljudet af den sjukes röst, hon förstod, här hade inträdf en förändring.

"Ge bud till allihop på gården, för patron går strax!" så lydde Johannes' korta maning, och efter en snabb blick på gamle patron ringde sjuksystemen på en af tjänsteandarna och tillsade att hämta upp gårdens folk — ty hon visste, Johannes lofvat dem heligt, att om gamle patron skulle dö ifrån dem, så skulle de få vara i hans närhet till det allra sista.

In i salongen utanför sofrummet kom en liten skara tassande, i strumplästen gingo de, just som Johannes gjort, alla grofva skodon voro satta ute i förstugan, för intet pris ville de störa sin gamle husbonde, om detta var hans yttersta ögonblick, "var det likt, det?"

Där voro den enarmade ladugårdskarlen och hans dukliga hjälpreda Emerentia, på hvars omsorger "krittrons" väl i mångt och mycket berodde, där stod stalldrängen, som var ung och aldrig förr sett någon människa "ligga för dö'n", där fanns också gårdens två stafare med sina hustrur; den gamla bepröfvade hushållerskan och två tjänsteflickor — alla tysta, högtidliga, gripna inför det underbara, som dock är det mest naturliga af allt i lifvet, en gammal frött kropp, som lägger ned sin vandringsstaf!

Inne hos gamle patron var det åter tyst. Sköterskan hade ägnat honom några omsorger och stod nu vid sängens gavel med ögonen stadigt fästade på hans ansikte, men Johannes behöll sin plats tätt vid hans sida. Med len hand förde han näsduken öfver gamle patrons panna, där fårorna började slätas ut, och en hviskning, "det går så bra, patron, det går så bra," kom då och då öfver hans läppar; inte behöfde hans gamle patron, den ärans karlen, vara rädd, att inte hinna dit han skulle, in i himmelriket, där hans plats var, det var säkert!

Där ute lyste drifvorna likt smält silfver i månljusets flod, och på himlahvalfvet hängde miljarder glänsande juveler; rundt kring den gamla rödmålade gården, som så mången vinterkväll lyst sitt "välkommen" till vägfärande och gäster, låg vinternattens tynad djup och full af ro — men ute i salen gick en rörelse genom skaran, ett underligt ljud likt en sjungande ton hade förnummits från

rummet innanför: "Hvad är det?" de hängdes på tröskeln, men Johannes hejdade dem. "Patron är i kyrka", han vill sjunga," kom upplysningen kort, och alla lyssnade i spänning på något mer från gamle patrons läppar.

Där kom i alla fall ingenting mer, kraften var utfömd med den enda tonen, men gamle patrons ögon stodo plötsligt klara och öppna igen: "Jag hinner, Johannes, hinner — hinner," så tydligt hörde de honom säga det, och Johannes böjde sig tätt infill hans anlete och hviskade: "Jag sa' ju det, patron, visst hinner han" — men längre kom gamle Johannes inte. Han såg en ryckning fara öfver ansiktsdragen, såg ögonen sluta sig och öppnas igen, hans gamle patron sträckte ut sig i sin fulla längd och drog ett djupt andedrag — och därpå blef det tyst i rummet, där månljuset föll på gamle patrons hvita hjässa, så tyst som det blott är, när den stillsamme Gästen stigit öfver tröskeln till ett gammalt hem. —

Kring gamle patrons läger står skaran med blickarna fästade vid anletet af den, som i många, långa år varit stödet och husbonden på en gång, för de flesta af dem.

Gamle Johannes har ännu inte rört sig från sin plats vid patrons sida, han har inte heller ännu klart för sig, att husbonden och vännen verkligen har gått, att han och patron inte mer ha någonting gemensamt i detta lifvets angelägenheter och att han aldrig mer skall sitta med fömmarna i hand och gamle patron bredvid sig, annat än den dag, då skjutsen för sista gången går till kyrkans dörr.

Stafarhustrurna snyfta sakta, männens hufvuden äro böjda, de sucka tungt; med den gripande saknaden blandar sig redan ett orons sling för framtiden — hvem blir dem en arbetsgifvare som gamle patron mån tro? Hvar finns en sådan ärans karl som han, hvar finns en gård, där allt går så i gamla goda spår för både människor och djur, som Hedeby?

"Nu sörjer både kritter och folk", utlåter sig Emerentia och nickar bekräftande, medan två lunga tårar långsamt rulla ned för hennes väderbitna kinder," "Gu' signe gammel-patron, hanses like får en leta efter, det sannas nog."

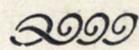
"Det va' en herre, som frågt'en, hur han kunde ha en stackare som ja me' bara en arm i lagarn sin," upplåter den enarmade sin röst med en märkbar skälfnung, "och då svarte han så här: "Det får vara nå'n som drass med stackarna också" — det sa' han. Och så blef ja' kvar."

Hushållerskan runkar i sakta gråt på hufvudet, hennes sorg är äkta, ehuru hon ingen oro behöfver ha för morgondagen, hon vet sig ihågkommen i testamentet af sin gamle gode herre — men han är borta nu! — "Han kommer aldrig till oss mer," snyftar hon, "Gud signe hans själ i himmelrik — för där är gamle patron nu, det vet vi."

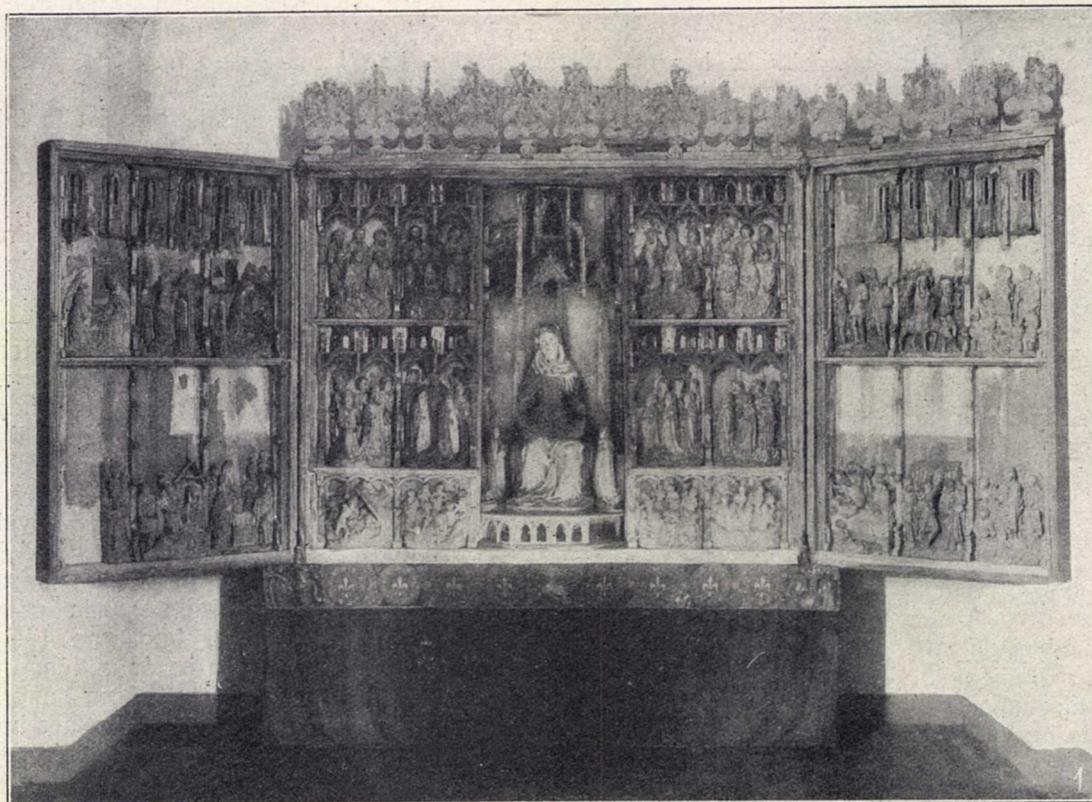
Gamle Johannes räftar på sig, det är som om hennes ord väckt en genklang i hans själ: "Där är han, ja" — rösten ljuder sällsamt bjudande genom gråten omkring, "han kom i tid, jag körde honom själf, och aldrig kom Johannes och patron för sent, det var allt lögn, det!"

Månljuset gjuter sin silfverflod öfver den dödes ansikte — dröjer inte ett leende kring de bleka läpparna, gläds gamle patron ännu "på andra sidan" åt de goda orden, som lysa frid öfver hans gärning på jorden? Vi tro det. Godt hvilat den, som inte fruktade att "drass med stackarna", då han mötte dem i lifvet! Hur många sådana män ha vi kvar ibland oss?

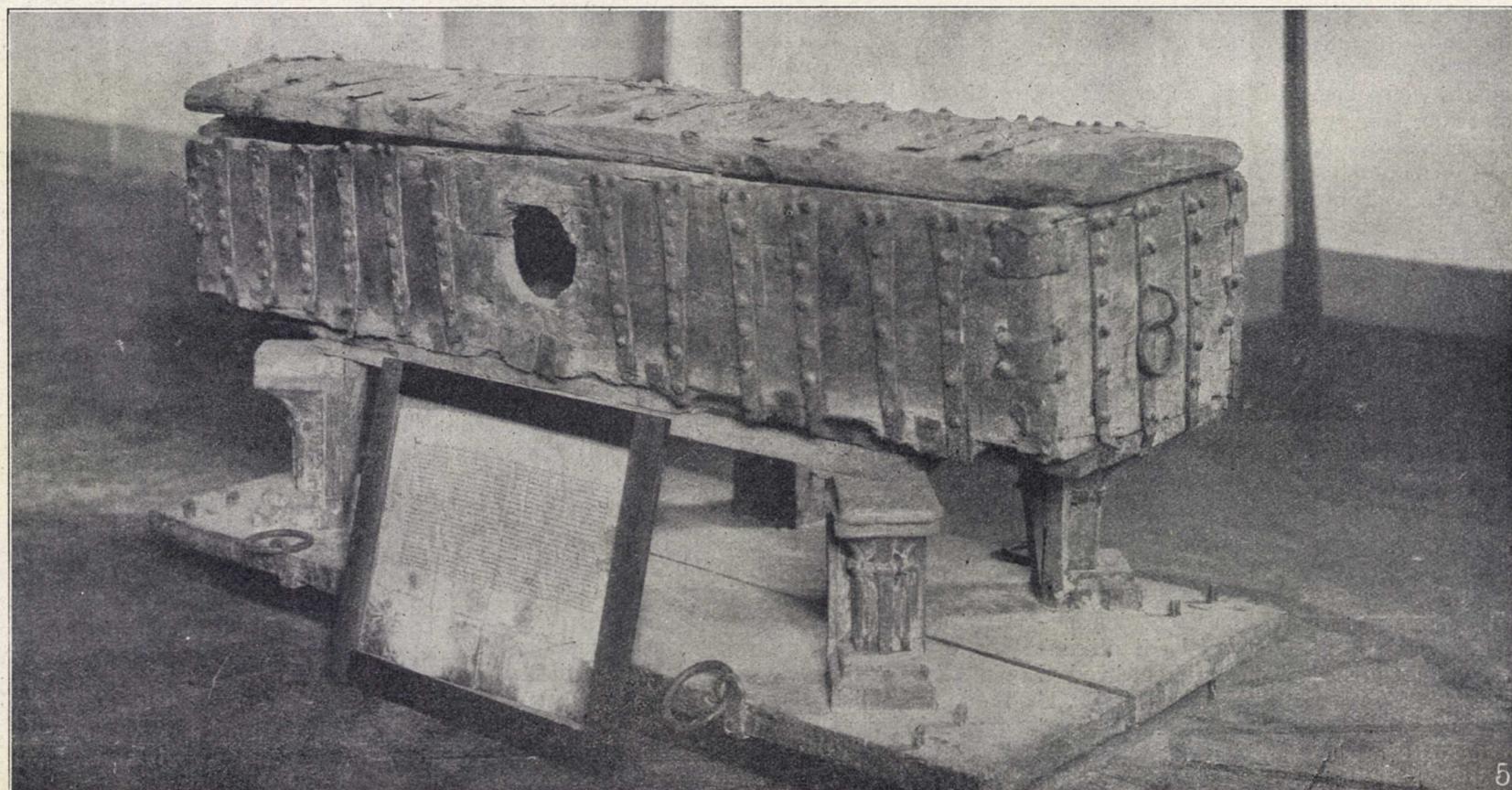
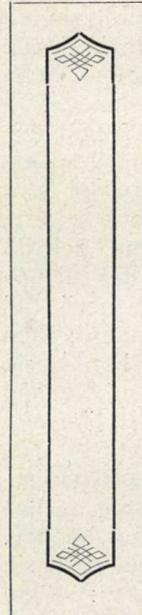
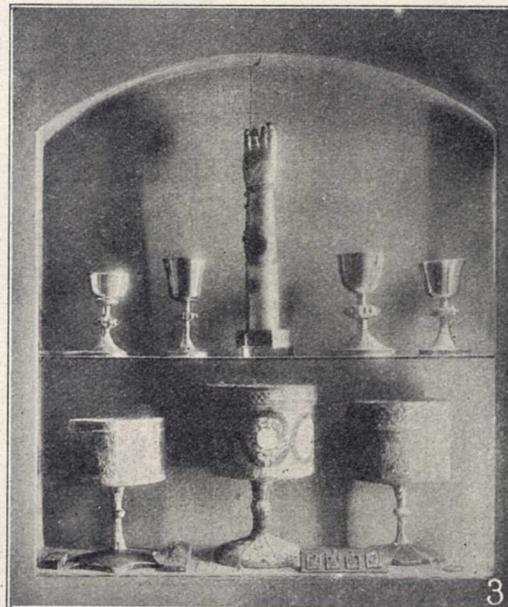
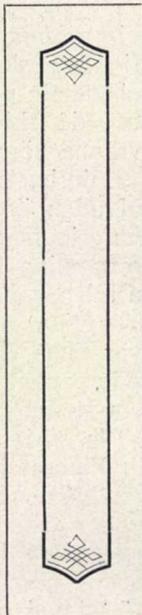
Den märkliga Birgittautställningen.

1. Det stora altarskåpet från Vadstena klosterkyrka, uppsatt 1459, aflägsnadt vid restaureringen 1895, framställer Birgitta utdelande sina ordensregler och omgifven af tillbedjande skaror. 2. Birgitta som föreläserska, bild från Hamrånge kyrka i Gästrikland. 3. Kultföremål från Vadstena klosterkyrka. Öfre raden: kalkar, af hvilka en skänkts af Jakob Ulfsson, relikgömma för Birgittas arm. Nedre raden: rikt broderade relikgömmor för hufvudskålar. Föremål funna under kyrkans golf bl. a. ett "fingerguld", den enda nunnering, som finnes från Vadstena-klostret. 4. Den Birgittabild som af nunnorna i

Vadstena vid reformationens införande sändes till herr Erik Brahe på Visingsö, hvilken ägde religionsfrihet. Herr Brahe, som räknade Birgitta som sin stammoder lät utföra en kopia af bilden, och denna, som är fullt oskadad, finnes på utställningen. 5. Den järnbeslagna kista af italiensk furu, i hvilken Birgittas ben fördes från Rom till Sverige. Liket hade i hemlighet skeletterats efter begrafningen — skelettering var förbjuden af påven — här tillskrefs det ett under, att benen lågo hvita i svepningen, då liket togs upp för hemfärden. — E. Holmén foto.

Typisk gatubild i Valledupar.

Vattenhämtning i floden.

VALLEDUPAR, — SÅ HETER EN LITEN STAD i det inre af Colombia, en liten håla skulle vi kalla den, förr betydande, nu fylld af ruiner. Utom några få förmögna kreolfamiljer lefva där talrika afkomlingar af forna neger- och indianstammar. Med få och dåliga kommunikationer, obetydlig handel och bebodd af oföretagsamma människor, har den blifvit flera hundra år efter sin tid. Ja, för våra förhållanden och i vissa afseenden är den flera tusen år efter. Ty det var bra länge sedan man hemma malde mjöl med två stenar och kokade mat på tre andra stenar, såsom här ännu alltjämt sker, äfven i bättre hus. Min man och jag ha vistats i den lilla afkrok ganska mycket, då vi där förberedt expeditioner till kringliggande indianstammar. Vi ha mottagits gästfrött och haft goda tillfällen att sätta oss in i det primitiva lifvet härute, i allt så olik lifvet därhemma.

Vi gjorde vårt intåg i Valledupar en aftonstund efter en tio timmars ridt i tropisk hetta ner från de svala bergen till de glödande, torra savannerna. Staden ligger inbäddad i palmdungar och småskog och börjar eller slutar — hvilket man vill — med kyrkogården. Sif, som Iduns läsarinna redan känna, tronade på en kudde framför sin pappa och vi måste stanna ett ögonblick vid kyrkogården för att ordna den unga ryttarinnans toalett till det högtidliga intåget.

En lustig kyrkogård. Förfallen och skräpig, grafvarna täckta med kullersten. Så gör man här för att hindra de döda att gå igen. En primitiv tro, som vi återfinna i vår förhistoria.

Så fortsatte vi, förbi den gamla trefliga kyrkan och nådde genom led af gapande åskådare Plazan (torget).

Här bo alla förmögna familjer och vi voro inbjudna att gästa en rik familj. "Rik", ägare till några tusen nötkreatur och diverse plantage, men troligen utan ens hundra dollars i kontanter. Vi mottogos vänligt och infördes i huset i den pelaromgifna gården, pafion. Den kunde vara ganska treflig, om ej växterna förde en alltför tyngande tillvaro i kampen om utrymme med skrä-

III.

VALLEDUPAR.

Lifvet i en sydamerikansk småstadshåla.

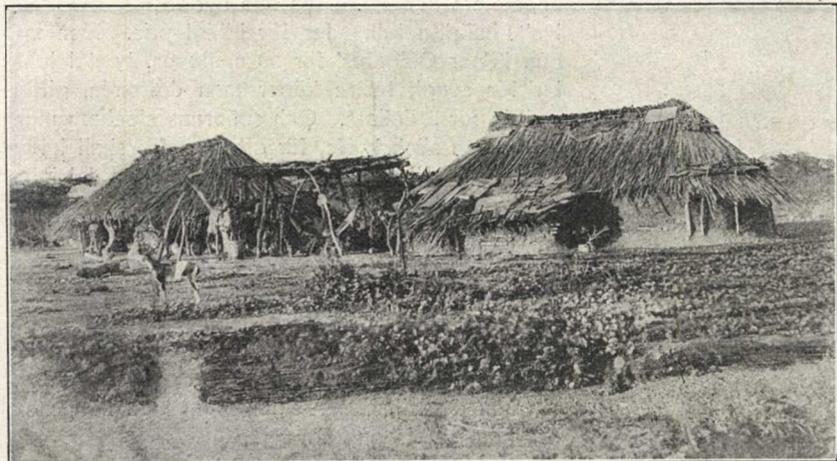
Under solfjäderpalmen.

pande lådor, familjens nattkärl o. d. Husets möblering är enkel: hängmattor, tigerhudsklädda stolar och ett skåp med vattenkrukor. Får, svin, höns och hundar spatiserade fria omkring i huset tillsammans med nakna negerungar. Och nu äro vi invånare i Vallen. Inom ett par dar känna vi hela stan.

Så här förflyter lifvet i Vallen. Man stiger upp vid 5-tiden på morgon, tar ett bad i floden, om

man har lust (badrum äro okända) och arbetar till klockan 8, då man intar kaffe och arepa (frostad majs-kaka). De som hafva arbete, arbeta sedan, men de flesta hvila sig i sina hängmattor tills middagstimmen klockan 12 är inne. Då ätes ett stadigt mål. Maten är gifvelvis mycket olika vår därhemma. Men vi ha så länge halvsvalt bland indianer att vi med glädje sluka allt ätbart. Man förstår sig inte på ägg och mjölk här. Kött och ris, yuca-rot och plätano (en banan-varietet) äro ingredienserna i födan. Af saltorkadt kött och rötter kokar man en soppa — sancocho — köttet rifves eller bultas med stenar, blandas med flott och lök och serveras så. Denna mat återkommer lunch och middag, dag ut och dag in. Egendomligt nog tröftnar man inte så snart på denna kost. För att göra stadens invånare rättvisa, förstå de dock att tillreda inkökt och kanderad frukt på ett alldeles delikat sätt. Bröd är en sällsynt lækkerhet, men man brukar sent på aftonen äta en brödkifva, en ostbit och litet syltad frukt eller pancula (råsocker). Drycken är vatten, här så godt att man inte behöfver koka det. Detta försiktighetsmått är eljes nödvändigt öfverallt i tropikerna, särskildt som vattnet ofta till utseendet, om också ej till smaken, påminner om ärtpuré.

Man äter här mer kött än vi hemma. Det lär visst vara skadligt då medeltemperaturen här är + 30° C. Valledupar är således bland de varmare platserna på jorden. Enkla äro bordsederna. All maten framsättes på en gång, hvar på gästerna störta sig öfver den. Störta sig öfver den bokstafiligen, ty man närmar ansiktet till tallriken, breder armbågarna på bordet och skyfflar hastigt i sig födan. Efteråt torkar man sig om munnen med den stundom rena bordduken. Kringstående eller förbipasserande inbjudas att äta med, hvilket de dock ha att arligt afböja. Familjens damer äta inte med vid bordet. Efter middagen, som intages strax före mörkrets inbrott klockan 6 är visittid. Då gå alla unga "caballeros", fint klädda ut att hälsa på "las señoritas", som äro uppradade på stolar i rader utanför husen. Caballeros få andra

En lantgård, s. k. rancho.

Indianbarn saluhållna som slafvar i Valledupar.

Kvinnoporträtt till dagskrönikan.

Biskop Billings maka Frida Elisabeth Billing, född Bring, har i dagarna aflidit i sitt hem i Lund i en ålder af 72 år.

Biskopinnan Billing var en synnerligen tillbakadragen och anspråkslös natur, som bäst fann sig tillrätta i det trefna biskopshuset vid Helgonabacken, och endast offentligt framträdde, när representationsskyldigheterna så fordrade. Varmt religiös biträdde hon vid orgeln sin make vid den dagliga husandakten i hemmet, i hvilken herrskap och tjänare deltog, och sträfvade efter att fylla de plikter, som ställas på en god och gammaldags husmoder i Lundastiftets biskopssäte. Ett ömmande hjärta hade hon alltid för de nödställda och biträdde lifligt vid stiftsstadens välgörenhetsarbete. Den 24 april i år skulle makarna kunnat fira sitt guldbrylllop.

Utom af maken söries den bortgångna af tre döttrar, af hvilka en är gift med professor Rodhe i Uppsala, samt sonen professor Einar Billing i Uppsala.

Målarinnan Eleonora Falk, som den 7 mars fyllde 60 år, har i öfver 30 år tjänsgjort såsom lärarinna, däraf flere år vid Karlsro folkskola i Heliga Trefaldighets församling vid Uppsala, från hvilken befattning hon afgick med pension år 1915 och bosatte sig i den uppsvenska uni-

Frida Billing.

Eleonora Falk.

versitetsstaden. Arkebiskop Söderblom, som åhört fr. F:s undervisning, har gifvit henne de utmärktaste loford för hennes eminenta lärarbefärdning och framstående pedagogiska skicklighet. Under hela sin lärarinnetid ägnade sig fr. Falk jämväl åt författarskap — har medverkat i flere tidningar — samt åt akvarell och oljemålning, hvarmed hon numera helt sysselsätter sig. Hon har deltagit i ett par utställningar. De flesta af hennes tablour befinna sig i enskilda personers ägo. Ett porträtt i olja af Johan Olof Wallin är inköpt för det s. k. Wallinrummet i Solnå. Hennes penselföring är elegant, koloriten varm och motiven stämnings- och verkningfulla. I ungdomlig kraft- och liffullhet firade 60-åringen sin födelsedag i Stockholm.

Röster från skilda håll.

Endast ett namn åt barnen!

DET AR KANSKE EN OBETYDLIGHET I DESSA tider, då riket skakas i sina grundvalar, men för den, som vågar besvara Idun med dessa rader, är saken af ganska stor vikt. Jag har nyss haft det tämligen blandade nöjet att se mitt namn i tidningarna helt blygsamt som sökande till en befattning i ett af statens många verk. Det är förvisso ett måttligt nöje, ty jag heter Ottilliana Juliana Eufrosyne Charlotte, om alla mina förnamn skola utsättas, och det göra de obevekligt vid dylika tillfällen. I min första ungdom, innan jag hade förmånen tillhöra statens tjänst, dolde jag mig under det tilltalade namnet Tilly, och de fossiler i form af aflidna kvinnliga släktingars dopnamn, som häftade vid mig, voro en hemlighet mellan mig och prästerskapet. Jag brukade då tänka mig hur det ljufva ögonblick, då min blifvande man skulle säga: "Jag tager dig" o. s. v., skulle förbittras af den långa ramsan, som han måste rabbla upp, men aldrig, aldrig hade jag den mardrömmen att de fyra svårsmälta prefixen, som fåvitska föräldrar försett mig med skulle tid efter annan oförblommeradt skylta i en tidningsnotis.

Och nu ändtligen kommer jag till det långa talets korta mening: "Föräldrar! gif era barn endast ett namn i dopet! Om det också skulle bli Rotunda eller Andropartus eller Hindenburgia så låt er nöja med detta enda! Tänk på er son eller dotter, som i framtiden kanske blir som jag en kugge i statsmaskineriet och belasta icke er afkomma med aflagda familjenamn!

Betungad Fröken von X.

stolar, sätta sig på gatan och en liflig flirt vidtar. Vi kunna ju kalla det flirt, men den är långt mer primitiv och rakt på sak än vi kunnat drömma om. I sitt sätt är man dock rent af löjligt pryd här.

Så är också moralen här en annan än hemma. Det lägre folket gifter sig mera sällan. Få ha väl råd att betala de 15 dollars prästen fordrar för förrättande af vigselakten. Man har kvar de gamla sederna sedan slafftiden. En yngling af bättre familj gifter sig ganska sent och väl ytterst sällan af kärlek. Få af dem gifta sig, utan att förut ha en liten barnskara med kvinnor af det lägre folket. Dessa barn upptas senare som tjänare i familjen. Barndödligheten är stor. Odugliga läkare, amerikansk patentmedicin och en grof okunighet äro oftare orsaken därtill än klimatet.

Det bjuds inte på många nöjen i Valledupar. Tuffäktningar hållas om söndagarna. Tjurfäkningar äro sällsynta, af brist på både toreadorer och arga tjurar. Alla djur här äro rädda för folk och det med skäl.

Baler äro sällsynta hos de förnämligare familjerna. De äro nämligen alla släkt och ha i följd däraf alltid sorg, hvilken regel iakttas strängt. En änkas hus är tillbommadt minst under ett år efter mannens död.

Det lägre folket har en lustig dans "cumbiamba". Den dansas med knippen af drypande talgljus i händerna till tonerna af frumma och "guacharaca", ett rasslande indianinstrument.

Vi ha emellertid nöje nog af att se boskapshjordarna drifvas in i staden under buller och bång eller af att betrakta kvinnorna, när de gå till floden att hämta vatten; krukans på hufvudet, en lång cigarr i munnen och händerna lediga för att kunna gestikulera under samtale. Alla människor rida i Valledupar. Skall man tvärs öfver plazan, ja, nog bestiger man ett riddjur. Såsom sådana användas mulor och hästar. Drängarna rida åsnor eller oxar. Stadens pojkar rida på får, ett lustigt riddjur i sanning. Det är en syn att se några småpojkar komma galopperande öfver plazan på sina flämtande, hvita långhåriga får. När det regnar ha stadens småbarn roligt. Regnet varar en kort stund, men det är oerhördt kraftigt. Gatorna förvandlas till brusande floder, där de små nakna negerbarnen plumsa omkring och leka. Svårt är för en klädd person att passera gatan. Men man vet råd. En pojke hämtar två stolar och klifvande från den ena till den andra tar man sig så småningom öfver. Gatufloderna torka dock upp på

José tyglar sin eldige springare.

en timme och moskiter förekomma sällan i denna lyckliga stad.

Till sist bör jag väl äfven berätta litet om den

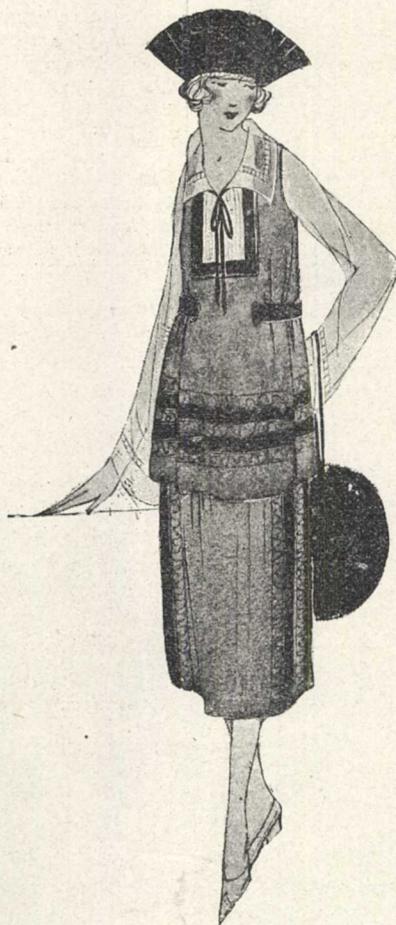
En moder med sitt barn utanför en rancho. Observera vattenkrukans i sin primitiva ställning.

klädedräkt befolkningen använder. Männerna bruka, särskildt vid resor, en "ruana" (i andra delar af Sydamerika kallad "poncho") liknande en badhandduk med ett hål i midten, genom hvilket man sticker ut hufvudet. Dessutom en stor, vackert i svart och vitt arbetad hatt från Ataquez-indianerna. I bättet har man en stor knif i fransad läderslida, revolver vattenkopp och — tandborste.

Kvinnorna använda oerhördt vida, starka kjolar och ett slags kamkoffa, "chambra". Snäfvä kjolar och skärp anses omoraliska. Trots detta kan man inte låta bli att högligen beundra mina nog så enkla, men civiliserade kläder. De här använda tygerna med prunkande mönster som en 80-talstapet äro af så usel kvalitet att man inte hemma skulle kunna få tag i något så dåligt. Här vistas just nu en turk, som medfört en massa handelsvaror. Han är en ganska bildad man, som vistats mycket i England och Frankrike. När jag kom till hans bod, tog han genast fram en hel del goda varor, som han medfört för den händelse han skulle träffa på någon "civiliserad" människa. På spanska berömde han mycket sina öfriga hiskliga saker: genombrutna strumpor i fasliga färger, tjockt silkesbroderade klänningar i ilsket skärt och gredelint, skor besatta med granna glasbitar. Till mig sade han på engelska: dessa saker äro afskyvärda, men intet annat går här. I Europa skulle man häkta ett fruntimmer, som gick så klädd. Och uttryckande sin afsky på engelska och lofprisande sina varor på spanska sålde han åt den förtjusande unga senöra, som ledsagade mig, en ask skärt puder, som luktade mysk på en kilometers afstånd. Man kan här få köpa Golgates' utmärkta talpuder för billigt pris. Men ingen köper Golgates' för 50 centavos, ty det luktar för svagt, hellre köper man doftande, giftig smörja för 5 dollars. Och seforans stackars man betalar en säck kaffe, för att hans fru skall lukta godt i fyra eller fem dar. Längre räcker det inte, så frikostigt, som man applicerar det.

Men, jag vill inte vara obarmhärtig! Ty snälla och hjälpsamma äro människorna här. Gästen får visserligen reda sig själf mer än fallet är hemma! Men man reder sig! Det gäller bara att inte vara höflig mot tjänstefolket och att sparka ur sitt rum får, höns och en eller annan ko, som gått vilse. Jag kan det allsammans nu, utom med kon, men det kan min trogna hund i stället.

Modekrönika af Iris.

De nya färgerna höra till det, som alltid väcker intresse vid den inbrytande vårsäsongen. Om vi nu inte motse dem med så mycken väntan som annars, innan vi ta det afgörande steget att beställa den nya vårdräkten, kommer detta sig af att vi i detta som i så mycket annat få leva i resignationens tecken och nöja oss med hvad vi kunna få. Både hvad tygsorter och färger angår får detta bli vår lag mer än någonsin.

Väfnaderna äro hufvudsakligen de samma som förra året, man syns inte ha kommit sig för med att skapa något nytt, det finns kläde och gabardine och covercoat hvad ylle angår. Promenadfärgerna äro liksom i fjor flera olika nyanser i beige och brunt, kanske något mera det senare; det talas om ett nytt läderbrunt, som förekommer från mörkare till ljusare. Grått är omtyckt, kanske något mindre, men mullvad åtnjuter lika stor ynnest som förr. Nya äro en del nyanser i blått, ett mellanblått men icke skarpt och ett mjukt, mörkare gråblått.

Hvad siden angår har man öfvergifvit taften, den för ett par år sen så allhärskande taften, det är nu uteslutande de mjukt fallande sorterna som råda: charmeuse, safin grenadine, crêpe de Chine, duchesse. Dessutom finnas shantung och foulard och äfven caschmir och armure, äfven jersey och tricotin och levantin écossais, som gör en liten hvardagsklänning af siden, eftersom det nu är det billigaste man kan bära, litet mera hemtreflig.

Våra modeller förete enhälligt den nya slankheten i linjerna och såsom det mest iögonfallande och nya äfven kappornas snäfhets. Men har kjolen blifvit smal går det naturligt nog inte att bibehålla i vidd jaketten. Därmed är också följderiktigt skärpets öde gifvet: där intet finns att hålla till har det inte längre något att göra och måste försvinna. Man kan ännu få se jackor med skärp eller rättare halfskärp, ty en ny form är att låta kappan hänga rak i ryggen och ha ett skärp framtill. Det vi vilja visa med teckningarna för i dag, är dock just det nyaste, nämligen att vara utan.

Det helt nya är ju alltid det klokaste, sparsammaste och förståndigaste. En underlig miss-tror råder ofta mot det nya, som om det ovillkorligen skulle innesluta något vågad och extravagant. Låt oss då betrakta bild 2 t. ex. Den är väl så slät och rät man någonsin kan önska sig, de originella vertikala skinnremorna slopa

vi naturligtvis till våren. Då ser den ingenting ut, skall man kanske säga. Men till och med i denna fullkomliga släthet, den raka tillknäppta kappan, den smala kjolen kan man verka elegant emedan det är nytt. Och emedan det är den närmaste framtidens linje, har man skaffat sig en dräkt, som man kan bära utan att den verkar förlegad med all säkerhet längre än den gängse dräkten just nu. De förståndiga tro sig ofta göra klokt i medgifvanden åt det gamla eller det ännu rådande — gör ej kappan alltför lång, inte kjolen för snäf o. s. v. Just med dessa halfmesyrer ha de dömt sin dräkt — sin i dessa dagar så ytterligt dyrköpta skräddarsydd dräkt — till att inte kunna tjäna dem med bestående nytta. Dräkten n:r 2 har dock sina finesser: den oändligt fåta knappraden, som det fodrar ett starkt medvetande om fålamodets dygd för att lägga sig till med, och dessutom, om vi nu vilja räkna det som något särskildt att fästa sig vid, det nya infallet att man börjat att knäppa äfven damernas ytterplagg från vänster till höger liksom herrarnas. Det är ej lätt att förstå hvarför det någonsin varit skillnad, men inte torde nyheten vara värd obehaget att vänja sig vid ett helt nytt handgrepp. At kappan kan man i stället för skinnel kring halsen ge en krage, som både kan läggas inåt och knäppas ihop så att den blir hög och värmande.

Den första dräktens enkla linjer göra den lämplig till en något sportaktigt resdräkt, till pro-

menad vid badort i tidiga, fuktiga timmar eller med ett ord en sådan där dräkt af något mjukt och lätt och icke ömtåligt ylle, som är användbar våren och hela sommaren till litet af hvarje. Någon närmare beskrifning tarfar den inte. Liksom för att förhöja det enkla snittet har man i år en stark smak för infällda bitar, fyrkantiga stycken liknande det på jackans framsycken återfinnas äfven på kjolarna. Man kan tycka det vara onödigt, men den som syr en dräkt kommer med all säkerhet att förklara det oundvikligt för utseendet af det hela — och har måhända rätt.

En lustig smak för knappar endast nedtill på jackan, såsom vi se på den sista bilden, visar sig i år. Man ser till och med denna knapprad börjande vid midjan och sträckande sig nedåt på båda sidor, i stället som här knappar på den ena och knapphål på den andra. En originell idé är ärmarnas garnityr som består af hål på ärmer och knappar på den tillsatta delen. En rutig kjol med en enfärgad kappa har något lifaktigt och raskt särskildt lämpligt för de unga. En af färgerna i det rutiga bör naturligtvis helt öfverensstämma med kappans.

Den lilla backfischen — figur 3 — har fått komma med för att visa en treflig klänning med enkla medel, mörkblått med ränder af svart, omgifna af ett lätt soutachebroderi. Vi få inte tro att klänningen har genomskinliga ärmar, det är en hel blus, som är af så tunn slag att det ser så ut, men som är nödvändig för att också fylla ut den långsträckt urringningen. Blusen med sitt genomträdde skärp är högst anmärkningsvärd: lika nätt som den klär den slanka flickgestalten, lika utmärkt kan dess snitt passa alla åldrar och alla figurer. Sådana halflånga blusar lämna sig förträffligt om man har en kjol, som bör begagnas upp, och äfven för en sådan, som är omgjord af en vidare och därför råkar att vara utan rynkor. Dess gammalmodighet döljes af den långa blusen, som helst bör markeras med någon bård liksom här för att bli liksom det afgörande i toaletten och mest fästa uppmärksamhet vid sig.

Den lilla bilden visar en stor hatt med ett baktill uppböjdt brätte, en af de nya tusen modellerna. Vi få små hattar som förut, trånga och höga, men också bredbrättade. Det pärlsydda lifvet utgör dräktens hela garnityr, det är därför onödigt att visa mera. Ett sådan stycke brokigt tyg och hela klänningen har ett nytt drag.

SULTANENS KLOCKA

En trollerihistoria.
För Idun af Chicot.

(Forts.)

Dagen var strålande vacker, sådana de kunna vara därnere vid Dardanellerna, ingen vindfläkt drog öfver vattnet, när jag kom till det ställe, där den rikt förgyllda, kejsersliga kaiken låg med 24 svarta slafvar hvilande på åror. Allt här ombord var utstyrt på det praktigaste. Ett purpurklädt tält var uppfördt i aktern för sultanen och hans sällskap. Padsjahn ankom snart, omgifven af en hop dyrbart klädda pasjor. Sällskapet satte sig på divaner i tältet och jag blef befalld att hålla mig tätt framför.

Jag började med att göra några af mina svåraste kortkonster, sedan vi satt ut på Bosporen, men de tycktes inte slå an på sultanen, som alltjämt såg trött och kulen på mig. Så tog jag till somliga »tricks», som gjort uppseende öfverallt till följd af min fingerfärdighet. Pasjorna sågo förtjusta ut, men då storherrn fortfarande höll sig lika sur, tordes ingen af dem applådera.

Sultanen drog tid efter annan upp sin klocka, såsom hade han varit otålig att få slut på trolleriföreställningen. Det var en klocka det, ska jag säga! Boetten åstadkom ett glänsande, praktfullt skimmer kring hela tältet. Den var formligen öfversållad med diamanter, safirer, smaragder, topaser, krysliter, tur-

koser och andra slags de dyrbaraste ädelstenar. I hela världen fanns nog inte maken till klocka.

Det var oblygt — jag medger det — att begära en sådan klocka till låns. Men just på en klocka hade jag baserat min stora konst, och den skulle naturligtvis väcka å mycket större effekt, om den vore själfvaste sultanens dyrbara ur.

Så att jag begärde få låna sultanens klocka på en liten stund. Alla pasjorna betraktade mig förskräckta och sultanen mulnade ännu mer. »Vid mitt huvud,» sade jag och pekade på min hals.

Då löste sultanen klockan från sin kedja och räckte mig den. Jag kastade den genast öfverbord i djupet. Alla pasjorna gäfvö till ett anskri-

och sultanen blef blek som ett lik. »Otrogne hund!» ropade han utom sig af raseri. »Hur djärfves du kasta min vackra klocka i sjön, hund, son af en hund, en hund var din farfar!«

»Var lugn, ers kejsersliga nåde, nog blir det bra med klockan. Hon ska vara tillbaka om en stund.»

Min tvärsäkra röst lugnade dem något. Mitt under upphetsningen, som ännu dock rådde, tog jag fram en fisklina och en bit fläsk, de enda apparater jag hade medfört. Jag satte fläsket på kroken och kastade ut.

Sultanen och pasjorna betraktade mig med förvåning. De flesta logo nog i sina hjärtan. Ämnade jag fiska upp den dyrbara klockan?

Jag höll lugnt i fisklinan. Om

en stund nappade det. Jag knyckte till och kände, att något hade fastnat. Jag halade upp med stor ansträngning och om en liten stund sprattlade en stor fisk i båten. Det var en hammarhaj (Scyllium catulas på latin), omkring två fot lång, med stora bruna fläckar på sitt sträfvä skinn.

Fisken kastade sig och slog, tills jag fick fram knifven och skar af strupen. Sedan öppnade jag magen, letade en stund däri och drog så fram sultanens klocka, hvilken jag omsorgsfullt aftorkade och under djupaste vördnad återlämnade till padsjahn.

Nog har jag många gånger sett förvåning och häpenhet öfver mina konststycken, men maken till öfverraskning har jag aldrig blifvit varse till den här i kaiken. Pasjorna hade sprungit upp med ögon, stela af undran och hojtade om hvarandra: »Lå allah illa allah! Allah akbar! Allah Kerim» och en hop andra utrop af förvåning.

Men sultanen betraktade noga sitt ur, hvarpå ädelstenarna blixtrade lika praktfullt som förut. Det var nog samma klocka, och hans blekhet blef nu förfärlig. Han lyfte handen avfärjande mot pasjorna och så sade han med djupt allvar: »Tyst! Nämnen icke Allah, hvilkens namn vare prisadt och äradt, i samband med denne hund! Denne giar är en djäfvul, en ond ande, såvida han icke är satan själf! Otrogne, du måste försvinna från mitt rike inom 24 timmar och ve dig, om du anträffas därefter. Jag skall låta utfärda en izade, som förbjuder dig att återkomma till någon af mina stater. Detta var ett verk af skejten. Ro i land! Jag vill ej längre vistas i samma båt som denne otrogne.»

Slafvarne rodde hastigt till stranden och med icke mindre fart lämnade jag Turkiet, hvartill jag heller aldrig ämnar återvända, slutade Le Tort.

Jag var mycket förtjust i denna underbara historia och betraktade jätten-trollkarlen med blickar, fulla af vördnad och beundran. Men min arbror, kaptenen, tycktes icke taga saken så vördnadsfullt. Han hade visserligen lyssnat med uppmärksamhet, men jag märkte nog, huru ibland ett skeptiskt tvifvel hängde vid hans nerdragna mungipor.

Sedan Le Tort slutat och gubbarne tagit sig en mun full af toddyn, frågade kaptenen lugnt och fredligt, såsom hade han intresserat sig för historien så, att han önskade känna den mera i detalj: »När du lyfvade klockan öfverbord, såg ingen då öfver relingen och tittade efter henne nere i vattnet?»

»Nej, och hvad skulle det ha tjänat till, hvafalls?»

»Jo, då hade de kunnat se, att hon verkligen kom dit. Vattnet därnere är så genomskinligt, att man länge kan följa ett föremål på vägen till botten, isynnerhet om det glänser. Jag tappade en gång, hamnen där en blank silfverslant och kunde följa dess singlar länge nog, så länge, att jag kände mig förargad, ska jag säga dig. Men jag gissar de inte kunnat följa den där granna klockan, om de tittat aldrig så noga, fast vattnet var så lugnt.»

»Huru så?»

»För att den hade allt sjunkit i din rockärm, min gubbe lilla.»

»Det tror du bara,» genmälte Le Tort utan att röra en muskel i sitt rynkiga ansikte.

»Och så den där hajen... Jag tviflar inte på, att du kunde få en passlig hammarhaj på fläskbiten. Sådana ta på en dreftapp för den delen. Men hur du just kom att meta opp den som slukat klockan, är mer än du kan få i mig. Att du förstod att smussa den ur magen, det är inte svårt att förstå, för du är allt kvick med fingrarna, det kan då ingen neka till, bror.»

(Forts. å sid. 182.)

HYLIN'S
Parfym i pulver

"GLOIRE"

bör ej förväxlas med puder. Hylin's parfym i pulver är nämligen koncentrerad parfym i pulverform

framställd enligt af oss upfunnet förfaringssätt. En ask af detta pulver innehåller mera koncentrerad parfym än en flaska flytande parfym till samma pris.

Hylin's parfym i pulver möjliggör äfven i motsats till flytande parfym en genomgående diskret parfymering af kläder hud och hår. Allt kan parfymeras med "GLOIRE" parfym i pulver. Lämna inga fläckar å ömtåliga väfnader.

"GLOIRE" parfym i pulver (odeur "La Couronne") utmärker sig för en utsökt fin och varaktig doft och är den eleganta världens parfym par préférence.

Till salu i alla parfymaffärer. Pris Kronor 3: — per ask.

Hylin & C:os Fabriks-Aktiebolag, Stockholm.

KR. 39.-

"C H I C"

DAMKÄNGOR
NY MODELL, AV PRIMA LACK
CHEVREAUX MED SVARTA
CHEVREAUKRAFT - DITO AV
PRIMA SVART CHEVREAUX

AKTIEBOLAGET
NORDISKA KOMPANIET
DAMSKOAVD. BOTTENVÄN

Med glans

gå alla putsningar, sedan jag fick tag i Nordstjernans putsmedel: Metallputs, Zinkputs, Silverputs, Spiselputs Knivputs o. Fönsterputs. Overallt i stora burkar till lågt pris. Skriv till A.-B. T. F. Nordstjernen, Söderhamn, och bli försäljare!

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.
FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 17-23 MARS 1918.
SONDAG. Frukost: Bröd; smör; lökdolmar med potatis; kaffe eller te. Middag: Julennesoppa med klump; ugnstekt gädda med pressad potatis; mårpudding med brylläsås.
MÅNDAG. Frukost: Bröd; mes-smör; stekt sill med potatis; kaffe

SKULTUNA
KOK- & KÄRLL

Sydsvenska Kredit Aktiebolagets
ställning den 28 Februari 1918.

Tillgångar:	Skulder:
Kassabehållning 8,117,228: 81	Aktiekapital 24,000,000: —
Obligationer 16,849,980: —	Reservfond 9,300,000: —
Fastigh. o. inventarier 5,074,621: 45	Dispos. tionsfond 5,000: —
Reverser mot säkerhet 111,759,949: 17	Pensionsfond 337,458: 70
Växlar 61,677,797: 56	Depositions- och kapitalräkningar 94,978,522: 07
Kreditiv- och löpande räkningar 34,225,433: 43	Sparkasseräkning 59,410,183: 37
Hos inhemska banker 4,999,391: 68	Giro- o. löpande räkn. 31,399,040: 15
» utländska » 10,067,109: 29	Postremissväxlaräkn. 7,785,103: 73
A andra räkningar ... 9,703,005: 54	Till inhemska banker 4,052,706: 88
	» utländska » 3,820,078: 18
	Af utl. banker insatta 6,184,615: 26
	A andra räkningar 17,706,808: 59

Kronor 262,474,516: 93 Kronor 262,474,516: 93

I alla väder är
Gahns Maniol
det bästa för huden.

eller te. Middag: Köttpudding med jordärtskocker; äppelsoppa med rågsopor.
TISDAG: (Fettisdag) Frukost: Bröd; marmelad; omelette med fiskstuvning (rester från söndag); kaffe eller te. Middag: Kokt saltad oxbringa med brynta rötter; semlor med mjölk eller gräddes och vatten.
ONSDAG. Frukost: Bröd; kaviar; stekt hvitling med potatis; kaffe eller te. Middag: Tisdags-soppa (spad från oxbringan); pudding af vermiceller med kompott.
TORSDAG. Frukost: Bröd; kaviar; kryddsill med potatis; majse-

PARAMINT
PASTILLER
FÖRORDAS AV LAKARE.
vid sjukdomar i munhåla och svalg.
Effektivt skydd mot smitta vid epidemier. PRISER PER 50 ST. KR. 1.50
SÄLJAS OVERALLT
A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM
Kontrollant: PROFESSOR Å. VESTERBERG

navälling; kaffe eller te. Middag: (vegetarisk): Vegetariska kåldolmar med potatis; mannagrynskräm med saftsås.
FREDAG. Frukost: Bröd; mes-smör; bräckkorf med potatis; kaffe eller te. Middag: Stekt strömming med potatis och hafremjölsvälling.
LÖRDAG. (Marietebådelsedag) Frukost: Bröd; smör; strömmings-å-ladaube med potatis; ägg; kaffe eller te. Middag: Stekt kalfläver med potatis; äggvårflor med sylt.

RECEPT.

Ugnstekt gädda (f. 6 pers.)
1 gädda på 1½ kg., 1 msk. salt (15 gr.), ½ ägg eller 2 msk. tunn gräddes, 2 msk. stötta skorpor, 30 gr. smör, 3 dcl. kokande fisk- eller köttbuljong eller ock vatten, ½ dcl. hvitt vin.
Beredning: Gäddan fjällas och rensas, huvudet får sitta kvar, men befrias från gälarna. Den ingnides med saltet och får ligga 1 tim., hvarefter den torkas väl penslas med det uppvispade ägget eller grädden och beströs på båda sidor med de stötta skorporna. En lappanna smörjes med hälften af det kalla smöret på så stor fläck som fisken upptar. Gäddan lägges i med ryggen upp och sidorna utvikta och resten af smöret lägges i flockar ofvanpå den; hälften af buljongen och vinet tillsätts och pannan sättes in i het ugn. Fisken får steka omkr. ½ tim., under det den ofta öses öfver och spådes med resten af buljongen och vinet. Den lägges upp på varmt fat, garneras med peisilja och serveras med svampsås och pressad potatis.

Märpudning (f. 6 pers.)
1 hg. oxmjör, 30 gr. njurtalg, 75 gr. brödkrämm, 1 dcl. mjölk, 80 gr. socker, 2 hela ägg, 2 äggulor, 150 gr. syltad frukt, i fina tärningar, 50 gr. sultanarussin.
Till formen: 5 gr. smör, 1 msk. hvetemjöl (10 gr.)
Beredning: Märgen och talgen rensas väl, sköljas, inklappas i en duk, läggs i en spilkum, smältas i vattenbad, och fettat får svalna. — Inkräm af hvetebrod väges, blötes i mjölken och urkramas. — Fettet arbetas väl med sockret, det urkrämde brödet, de uppvispade äggen, äggulorna, frukttärningarna och de rensade och väl sköljda russinen. Massan hälls i en smord och mjölad, slät transfom och gräddas i vattenbad i ugn omkr. 1 tim. Serveras varm, öfverhållt med varm bryll- eller vinsås.

Vermicellpudding (f. 6 pers.)
150 gr. vermiceller, 20 gr. smör, 1 lit. mjölk, 3 bittermandlar, 2 ägg, 40 gr. russin, 25-30 gr. socker.
Beredning: Vermicellerna brytas sönder. Smöret smältes i en kastrull, mjölken ihälles, får koka upp, vermicellerna ivispas, och massan får koka under rörning, tills den är tjock.
Den upphälles, får afsvalna och därefter tillsätts den skällade och malda mandeln, äggulorna, de sköljda russinen och sockret. Sist iblandas de till hårdt skum slagna äggvitorna. Massan fylls i smord och brödbeströdd form och puddingen gräddas i ef för varm ugn omkr. 40 min. Serveras med kompott eller saftsås.

Vegetariska kåldolmar (f. 6 pers.)
1 hvitkålshufud, vatten salt.
Till fyllning: 2 dcl. risgryn (2 hg.) 8-10 dcl. mjölk eller gräddes och vatten, 2½ msk. smör (50 gr.), 2 msk. finhackad portug. lök, 10 gr. torkad svamp (murklor och kantareller), 4 msk. stötta skorpor, 1 ägg, 2 tsk. soja, salt, närtsalt.
Till stekning: 4 msk. smör (80 gr.), 8 dcl. kålspad.
Beredning: Kålbladen lossas försiktigt från stocken, läggs i kokande, saltat vatten och förvällas omkr. 5 men. De upptagas med hål-slef och fir rinna af på duk, hvar-

FERROL

är det kraftigast aptitgivande och mest stärkande af alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättmält fördrages det af den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet af största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages af såväl barn som vuxna.

Tillverkas å
APOTEKET VASEN DROG-HANDELS LABORATORIUM STOCKHOLM
Originalflaskor om 500 gram, Pris Kronor 3.50
BILLIGT! - Finnes å alla apotek - BILLIGT!

Elegant
kemiskt tvättad o. präsad blir Eder kostym, klänning, kappa eller överrock, om densamma insändes till
Örgryte Kemiska- Tvätt- & Färgeri-A.-B. Göteborg.

VANILLA SOCKER
EKSTRÖMS JÄSTMJÖL

OPTIMIS
DEN BÄSTA VÄNNEN FÖR KÖKET

NYA
WERMLANDS-TIDNINGEN
Grund. 1850 Karlstad Tryckeriet 1836
Värmlands äldsta och enda dagliga tidning. Telefon: Namnanrop.

Ö UMBÄRLIG
I ALLA HEMI
IDUNS KOKBOK
7:DE UPPLAGAN
PRIS KR. 6:—

Schweizer's Siden

direkt från Schweiz, tull- & portofrött till bostaden!
Begär redan i dag prover på garanteradt solida nyheter still dräkter och blusar i taffetas, crépes, gabardine, colienne, faille, cotel, voile etc. fran kr. 2.20 pr. meter. Särdeles rickhaltigt urval i såväl svart som hvitt och kulört. Vår kollektion sändas Eder mot ett 20 öres frimärke franko till benäget påseende.
Samtidigt rekommendera vi vår kollektion i dräkter och blusar, konfektionerade och okonfektionerade, med äkta schweizer-broderier på batist, voile, organdie etc. fran Kr. 2.95. Denne kollektion sändas Eder likaså mot ett 20 öres frimärke till benäget påseende.
Schweizer & Co. Luzern S 3 (Schweiz)

SINGER
HEMETS SÖMÅSKIN

Lägg i kokboken
eller anslå i köket »Några bepröfvade recept för bakning af tårter m. m. med Gooda-Jästmjöl. Det är de bästa recepten för det finaste jästmjölet.
Burkar å 15, 25 o. 50 öre.
Handelsaktiebolaget Sten Sjögren & Co.

STEINWAY & SONS
ENSAMAGENTUR:
LUNDHOLMS PIANOMAGASIN
STOCKHOLM • JAKOBSBERGSGATAN: 39.

Vackra heltorkade nypon säljas
Pris 3.50 pr kg. »Tillskrif A. N. Fack 6, Vinslöva».

Råttor & Möss
utrotas säkrast med
"PEHRS" RÅTTBACILLER,
oskadligt för husdjur.
Flaska å 200 gram kr. 3.25
» å 1 liter . . . » 13 —
P. Tson Liljedahl, Motala.

Karlskoga praktiska läroverk

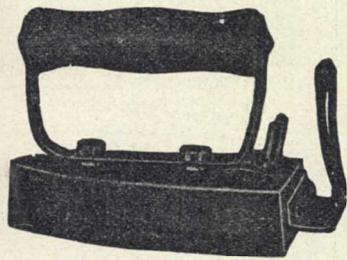
för kvinnor tidsenlig ungdomsskola, börjar ny lärokurs 15 maj. Över 6,000 elever hittills Kombinerad folkhögskola och lanthushållsskola med stipendier. Handelsskola. Praktiska läroverk för män och kvinnor börjar 15 nov. Prospekt mot dubbelt porto. Adr.: **Karlskoga. JOH. LINDHOLM.**

PÄRMAR

till IDUN kunna erhållas hos hrr bokhandlare eller direkt från IDUNS EXPEDITION, mot likvid i post-anvisning, till följande priser:

Röd pärm, med guldtryck till "Idun" Kr. 2: - + porto 40 öre	
Röd eller grön pärm till "Iduns Romanbibliotek"	0:60 + 10
Röd eller grön pärm till "Iduns Hjälpreda"	0:60 + 10
Samtliga tre pärmar.....	3:20 + 40

VOLTA ELEKTRISKA VÄRMEAPPARATER

göra husmodersysslan
-:- lätt och angenäm -:-

ELEKTRISKA AKTIEBOLAGET
VOLTA

ULVSUNDA PR STOCKHOLM

Besök vår utställning Birger Jarls gatan 21.

efter det gröfsta af hufvudnerven bortskäras. Risgröns sköljas, skållas i hett vatten, upphållas och få afrinna. Mjölken kokas upp, grönen iläggas och få under rörning koka, tills de äro nästan mjuka, då de upphållas att kallna. Svampen sköljes väl, skållas i hett vatten och vattenlägges före kokningen. Den kokas sedan mjuk i samma vatten, tillsatt med salt, silas upp och får afrinna. Den hackas därefter fint och fräses i smöret tillsammans med den hackade löken och de stötta skorporna. Detta blandas i risgrönsgröten tillika med närsalt och soja. En msk. af smeten lägges på hvarje kålblad, som därefter hoprullas och ombindas med fint segelgarn, förut doppadt i kokande vatten. Smöret brynes i en stekgryta, dolmarna iläggas och brynas vackert, spädas med litet af det kokande kålspadet och få sakta steka med lock omkr. 1 1/2 tim. Under tiden spädas med mera kålspad, när så behöfves. De upp-tagas, garnet klippes bort, och dolmarna uppläggas på karott. Såsen silas, afredes och hålles öfver dem. Serveras med potatis.

Äggvåfflor (omkr. 5 laggar)
150 gr. smör, 4 ägg, 125 gr. socker, omkr. 100 gr. mjöl, 2 bittermandlar.

Till järnet: 10 gr. smör.
Beredning: Smöret röres, tills det är hvitt och pösigt, hvarefter äggulorna, sockret, mjölet, den skållade och rifa mandeln tillsätts och massan röres 1/2 tim. Sist nedskäres de till hårt skum slagna äggvitorna. Våffeljärnet uppvärms så småningom på båda sidor och smörjes med smält smör. En slef af smeten påhålls järnet vändes, hvarvid noga tillses att den

sida af järnet, som är mest het, vändes uppåt under gräddningen. Våfflan tages ur järnet med en gaffel, put-sas med sax, lägges på brödgaller i spisen så att den ej mjuknar. Upp-läggas på tårtpapper på varmt fat och serveras med sylt eller kompott.

SULTANENS KLOCKA.

(Forts. fr. sid. 180.)

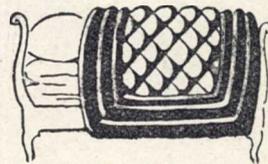
»Ja, därpå beror det,» svarade Le Tort skrattande.

Ett ljus hade nu visserligen gått upp för mig beträffande trolleriet i allmänhet, men jag älskade mera att tro på det mörka, mystiska, underbara. Och så tror jag alltjämt. Annars vore det ju inte något nöje i att se på trollkarlar. Skall man sitta och grubbla öfver huru en sådan »konst» går till, är det icke längre roligt. Och så förhåller det sig nog med all slags tro: den gör inga onödiga bekymmer och skänker lugn, njutning och lycka. Och är detta moralen af uppfiskandet af sultanens klocka.

Slut.

Ingen gedigen bosättning utan

DUN TÄCKEN

Högsta komfort.

IDEALET FÖR ALL SÄNGBEKLÄDNAD.

J. SVENSSON & BOURGHARDT

SPECIALFABRIK - VINSLÖV.

Katalog på begäran.

Rikstel. 20 & 121.

HUSQVARNA

Svenskt fabrikat.
Stark, beprövad konstruktion.
Lätt, behaglig gång, stor hastighet.
Fördelaktiga avbetalningsvillkor.

SYMASKINER

Uppseendeväckande anbud! Gäller under 14 dagar från tidningens datum.

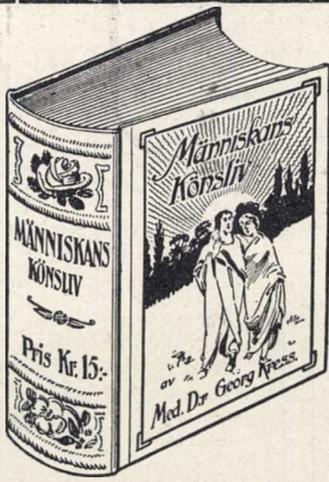
Gratis!

Hela det stora dyrbara bokverket
MÄNNISKANS KÖNSLIV
av Med. D:r GEORG KRESS

Populär framställning i enlighet med vetenskapens nya rön. En ståtlig volym på över 600 sidor, och försedd med 100 illustrationer och helsidesplanscher. Detta värdefulla arbete som av alla läkare och hela pressen erkännes som ett av de allra främsta angående släktlivet och dess hygien, med tusentals nyttiga och intressanta upplysningar och råd, borde finna väg till varje svenskt hem. Begagna tillfället att skaffa eder detta stora bokverk alldeles gratis.

Ur innehållet:

- 1:a kap. De manliga och kvinnliga könsdelarnas anatomi och fysiologi.
- 2:a kap. Jämförande anatomi mellan människans och kvinnans kropp.
- 3:e kap. Kvinnans fysiologi. Egen-domligheter hos kvinnan. Kvinnans nervsystem, sinnesorgan och själsliv m. m.
- 4:e kap. Om äktenskapet.
- 5:e kap. Den äktenskapliga samlevnaden. Faran av okunnighet. Äktenskapets uppgift. Varför mannen gifter sig. Varför kvinnan. Miss-räkningar och missuppfattningar. Huru dessa kunna undvikas. Sam-livet mellan äkta makar.
- 6:e kap.
- 7:e kap.
- 8:e kap.
- 9:e kap.
- 10:e kap.
- 11:e kap.
- 12:e kap.
- 13:e kap. Blodet såsom livsprin-cip, dess omlopp beståndsdelar och egenskaper.
- 14:e kap. Menstruationen, dess fysiologi och hygien. Råd och regler för kvinnan i olika åldrar.
- 15:e kap. Om kvinnans bäcken. Kännetecknen på ett väl bildat bäcken. Dess betydelse för förlösningen.
- 16:e kap. Avlelsen.
- 17:e kap. Om havandeskapet i allmänhet.
- 18:e kap. Havandeskapskalender.
- 19:e kap. De förändringar som havandeskapet medför i hela den kvinnliga kroppen.
- 20:e kap. Om kännetecknen på havandeskap.
- 21:a kap. Om förlösningen i allmänhet.
- 22:a kap. Förlösningens förbud, regelbundna förlopp och normala följder.
- 23:e kap. Förlösningar med hu-vudbudning.
- 24:e kap. Förlösningar vid vilka nedre delen av fostret föreligger.
- 25:te kap. Tecken till att barnet lever under förlösningen.
- 26:e kap. Fostrets dietiska be-handling under havandeskapet och förlösningen.
- 27:e kap. Behandling vid normal förlösning och barnsängskvinnans förhållande under densamma.
- 28:e kap. Vad barnmorskan eller ackuscherkan har att iakttaga vid normal förlösning.
- 29:e kap. Havandeskap utanför livmodern.
- 30:e kap. Månadskalvs havande-skap.
- 31:a kap. För kortvarigt och för långvarigt havandeskap.
- 32:a kap. Abnorma förlösningar till följd av fel i ägghinnorna moderkakan barnvattnet och navelsträngen.
- 33:e kap. Abnorma förlösningar på grund av fostrets felaktiga beskaffenhet eller felaktiga läge.
- 34:e kap. Abnorm avgång av efterbörden och därav följande miss-förhållanden under barnsängstiden.
- 35:e kap. Om fel begångna av förlösningsträdet och barnsängskvinnans själv och därav beroende ab-norma förlösningar.
- 36:e kap. Om könssjukdomarna. Allmänna anmärkningar om sjukdo-mar i manliga könsdelarna.
- 37:e kap. Sjukdomar i de kvinn-liga könsdelarna.
- 38:e kap. Sjukdomar i de kvinn-liga könsdelarna.
- 39:e kap. Sjukdomar i de kvinn-liga könsdelarna.
- 40:e kap. Den syfilitiska sjuk-domen dess väsen, orsaker och för-lopp.
- 41:a kap. De preventiva medlen mot syfilitisk besmitning.
- 42:a kap. Behandling av syfili-tiska sjukdomar. Tilläggsavdelning: Barnets kön beroende på föräldrarnas godtycke, av Med. D:r Leopold Schenk. Intressanta vetenskapliga försök. Anvisningar för dem som önska en manlig avkomma. Huru barnets kön kan förutsägas.

Varför alldeles gratis?

Alla som inom 14 dagar rekvirera den berömda boken »Vägen till Hälsa» för det ned-satta priset Kr. 1,95, lämna vi alldeles gratis hela det värdefulla bokverket »Människans Könsliv» av Med. D:r Georg Kress.

1) emedan vi anse att varje man och kvinna i vårt land bör äga denna bok, som överallt erhållit de bästa lovord och vunnit en så allmän och välsignelserik spridning över så gott som hela världen.

2) emedan vi veta att denna vår uppoffring blir den allra bästa rekommendation för vårt förlag. Katalog över andra värdefulla böcker till lågt nedsatta priser medsändas gratis. Ingen annan säljer så billigt som vi!

Vänta ej!

Skriv i dag, så att Eder rekvisi-tion säkert hinner fram och Ni er-håller den utlovade boken
ALLEDES GRATIS.

OBS! På samma beställningssedel kan rekquireras flera ex. av »Vägen till Hälsa». Till varje ex. lämnas gratis 1 ex. av »Människans könsliv».

!! Försumma ej detta tillfälle !!

INTRESSANT NYHET!

"VÄGEN TILL HÄLSA"

av Med. D:r LUDVIG DISQUÉ.

Overläkare vid naturläkeanstalten i Chemnitz. Översättning 1918.

Bokhandelspris Kr. 4:50. Säljes av oss till Kr. 1:95.

Författaren till detta berömda arbete Doktor Ludvig Disqué en er-faren och mer än vanligt skicklig läkare, lämnar här en mängd vär-defulla råd och anvisningar för både hälsans och sjukdomens dagar. Hans berömda system, den s. k. Chemnitzer-metoden (naturlig sjuk-domsbehandling) har vunnit stadgat anseende och för tusenden blivit en verklig »väg till hälsa». I all synnerhet har denna metod blivit så populär, emedan dess orinationer så lätt kunna efterföljas i hemmet utan stora kostnader, varför boken för alla dem, som bo avlägset från läkare blir av särskilt stort värde. Här finner man också goda råd om vad man vid svåra sjukdomsfall och om olycksstillfällen har att iakttaga in-nan läkaren hinner anlända. Ett ex. av denna bok bör fin-nas i varje hem. Den dag kan komma, då dess anvis-ningar kunna bli en Eder till ovärderligt gagn.

Ur innehållet:

1. Om sjukdomssymptom.
2. Febersjukdomar. Fe-bern och dess behandling. De speci-ella febersjukdomarna. Mässling. Skarlakansfeber. Difteri. Smittkop-por. Vattenkoppor. Nervfeber. Röd-stot. Kolera. Frossa. Ros. Barnsängs-feber.
3. Hjärnans ryggmärgs- och nervernas sjuk-domar.
4. Sjukdomar i mun, näsa, hals och bröst.
5. Hjärtssjukdomar. Hjärt-säcksinflammation. Hjärtvatusot. Förstorat hjärta. Fetthjärta. Hjärt-fel.
6. Magsjukdomar. Akut magkatarr. Kolik. Kronisk magka-tarr. Magsäckutvidgning. Magsår. Magkrafta. Tarmsjukdomar. Tarmka-tarr. Tarmvred. Navelbräck. Tarm-sår. Tarmkrafta. Hämorrojder. Mas-skar i tarmkanalen. Bukhinneinflam-mation. Bukvatusot.
7. Leversjukdomar. Lever-förstoring. Leveinflammation. Fett-lever. Syfilitisk leversjukdom. Le-verkräfta. Gulsot. Gallsten.
8. Njur- och blåssjukdo-mar. Vandrande njure. Blödöver-fyllnad. Njurinflammation. Njursten-skolik. Blåskatarr. Blåstenar. Blöd-ning från urinblåsan. Ofrivillig av-gång av urinen. Blåskramp.
9. Kvinnosjukdomar. Na-turenlig behandling. Livmoderkatarr. Livmodersår. Vit fluss. Livmoderin-flammation. Inflammation i ägg-stockarna. Lägeförändring av liv-modern. Menstruationsrubningar. Smärtor vid menstruationen. Ofrukt-samhet. Livmodersvulster. Missfall.
10. Könssjukdomar. Dröppel. Schanker. Syfilis. Impotens.
11. Konstitutionella sjukdomar. Blodbrist och blek-ot. Skrofler. »Engelska sjukans». Korpulens. Muskelreumatism. Led-gångsreumatism. Sockersjuka. Gikt.
12. Ogon- och öronsjukdo-mar. Inflammationer. Öronflyt-ning, susning och ringning för ören-nen. Nedsatt hörsel.
13. Hudsjukdomar. Rodnad i huden. Nässelfeber. Utslag. Lupus. Finnar. Bölder. Smittosamma hud-sjukdomar.
14. Första hjälpen vid plötsliga olycksfall.
15. Hälsovård.

Gäller 14 dagar

Beställningssedel.

IDUN

Insändes till
SVENSKA BOKEXPEDITIONEN, HENSMÅLA.
Undertecknad rekvirerar härmed mot postförskott (efterkrav) å Kr. 1:95 + porto och 10 öre till emballage ex. av boken »Vägen till Hälsa». Till varje ex. skall Gratis följa 1 ex. av den utlovade boken
MÄNNISKANS KÖNSLIV.

Namn:

Bostad:

Postadress:

Förskottsbetalning undanbedes! Skriv tydligt!

LEDIGA PLATSER

ELEVER I GOBELNÄVFÄRD emottas hos Ameli Fjäs stad, Arvika, Rackstad.

I INGENJÖRSFAMILJ, stad i Vestmanland, som sällskap och hjälp får bildad barnkär flicka, van vid husliga bestyr god pl., medlem, jungfru finnes. Vid Nya Inackord. Byrån, Jakobsbergsgatan 34, Stockholm.

BÄTTRE FLICKA enkel och ordningsam, kunnig i matlagning och inom ett hem förekommande göromål, erh. pl. som familjemedlem med god lön, att tillsammans med husmor sköta mindre hem. Den som haft liknande plats förut har företräde. Svar till »Reelt hem», Iduns exp. f. v. b.

FRISK, ordentlig flicka får plats d. 1 maj att sköta 2 barn (1-3 1/2 år). Svar till »Frisk», Uppsala p. r.

ENSAMJUNGRU, kunnig i matlagning och bakning får plats d. 1 april eller senare. Eget rum. Svar med betyg till »Frisk», Uppsala p. r.

FRISK anspråklös bättre flicka, helst ej under 25 år, får god plats & Landthem nära Vänersborg, där två barn finnas, hjälp och tillsyn öfver barnen, kunnig i matlagning samt alla i ett hem förekommande arbeten fordras. Jungfru finnes. Svar med foto till postkast 40, Vänersborg.

ANSPRÅKSLÖS bättre flicka, helst landbrukare dotter, kunnig i enkel matlagning, bakning, villig att med jungfru hjälp deltaga i hemmets göromål, emaljer plats den 15 mars i prästgård på landet, två personers hushåll. Svar med foto, rek., löneanspråk, sändes till »Landligt hem», Iduns exp.

ENKEL BÄTTRE FLICKA o:a 25 & 30 år helst musikalisk erhåller plats hos ensam dam att med yngre jungfru hjälp förestå hemmet samt vid behov vara behjälplig med skrifögöromål. Endast fullt kompetent gora sig besvär. Svar med fotografi, rekommendationer och löneanspråk sändas till »Allt för hemmet» Box 31, Eksjö.

HUSMORS HJÄLP med vana från föreg. anställa, villig att ss. familjemedlem utan jungfru urätta förek. syssl. (ej tvätt och skurning), får plats till 2 pers. hushåll. Palmquist C:o Förmedl. 17 Malmkilnadsgatan, Stockholm.

Som VÄRDINNA, sällskap och handsekretare får bildad kvinna, pianist (gärna även sång), med god handstil, huslig, ideell anlag, omkr. 30 år god framtidspått hos äldre findbildad, ensam änkling. Hushållerska och kammarjungfru finnes. Ansökan med foto. och betyg insändas under signaturen »Ett förtästa för ensamstående flicka», till Nordiska Annonstryck, Göteborg f. v. b.

ENKEL och anspråklös bildad flicka som tillsammans med husmor är villig att utföra alla sysslorna i ett hem på tre personer, erhåller god plats på herrgård i Upland. Svar märkt »15 april» ställes till Iduns exp. f. v. b.

ENKEL, bättre flicka, frisk och barnkär, villig att sköta 2 barn i ålder 2 1/2 och 1 år samt att i öfrigt biträda vid i hemmet förekommande göromål, erhåller plats i familj, där jungfru finnes. Sykunnig företräde. Svar med rek. till »1 april», Box 50, Jönköping.

KVINNLIG TRÄDGÅRDSMASTARE, fullt kunnig att sköta en mindre trädgård med hjälp endast af flickor i 14-16 års åldern, erhåller snarast möjligt plats vid Stockholms Stadsmissions landthem och husmoderskola. Svar ställes till »Föreståndarinnan», adr. Edesta Hem, Mölnbo.

Sjuksköterskelever

antagas på sjukhem i Stockholm i april. Svar till »Elever» Iduns exp. f. v. b.

Lektris och sällskap

åt medelålders blind ungherre sökes till den 1 april. Stillsamt och gladt lynne önskvärda egenskaper. Svar med uppgift å ålder och löneanspråk märkt »Ungherre», Iduns exp. f. v. b.

Husmodersbefattningen

hos Sv. Diakonissällskapets vårdhem, Berga, afsett för bildbara epileptiska pojkar, är t. ans. ledig att tilltr. 1 maj 1918. Sökande bör vara sjukvårdskunnig och kompetent att förestå hushållet (40 pers.) samt äga intresse för kyrkl. arbete.

Ansökan med ref. och löneanspråk ins. före 1 april till Berga, St. Sköndal. Sthlm 4.

Å Lasarettet Vänersborg

tager den 2-åriga teoret.-prakt. elevkursen sin början 1 okt. Upplysningar meddelas af Öfverköterskan.

Barnfröken

Enkel, bildad flicka, barnkär och med förmåga att sysselsätta barn, får god plats den 15 april för tre barn, 10-7-5 år. Något kunnig i sömnad. Svar med betyg, ref. och foto till Fru Alle Fristedt, Norrköping.

Till herrgård

i Halland önskas en i väfnad och andra handarbeten kunnig flicka för kortare eller längre tid. Svar till »Säteri» Vinberg.

Östersunds hospital.

Föreständerske- och bitr. föreständerske-befattningarna vid hospitalet blifva lediga, den förra den 15 maj, den senare den 1 juni. Ansökan jämte betygsafskrifter, läkare- och prästbetyg skola före den 1 april vara insända till ÖFVERLÄKAREN.

Vid Vadstena hospital blir platsen som

Arbetsföreständerska

ledig att tillträda den 1 maj. Ansökningar, åtföljda af behöriga handlingar till styrkande af den sökandes kompetens, torde insändas till hospitalkontoret, Vadstena, före den 1 april. Lön utgår för närvarande med 576 kr. för år jämte naturaförmåner och krigstidstillägg. Närmare upplysningar lämnas af

Hospitalkontoret, Vadstena.

Epidemiskötersketjänsten i Hedemora stad

är till ansökan ledig. Lön 600 kr. med 3 ålderstillägg & 50 kr. efter 3, 6 och 9 års tjänst, 14 dagars årlig ledighet (fri vikarie) och 180 kr. per år till aflönning af biträde. Dessutom för hvarje dag, sjuk vårdas å sjukhuset: 50 öre i dagpenning och 1,50 (f. n.) i kostpengar för sig, för biträdet och för hvarje patient. Fri möblerad bostad å sjukhuset, ved, tvätt och lyse.

Sköterskan handhar mathållningen å sjukhuset. 3 månaders ömsesidig uppsägningstid. Tjänsten tillträdes den 1 maj d. å., dock kan den nuvarande sköterskan under en tid uppehålla densamma.

Ansökan, ställd till Hälsovårdsnämnden och åtföljd af prästbetyg, läkarebetyg, betyg från kurser och föregående verksamhet samt om vana vid epidemiskvård, insändes senast till den 25 Mars till Stadsläkaren dr Sam Ekman, Hedemora.

HALSOVÅRDSNÄMNDEN.

Handarbetslärarinna

erhåller ordinarie anställning vid folkskolan i Grebbestad fr. o. m. den 1 maj 1918.

Lön: 400 kronor jämte fri bostad.

Tjänstgöringstid: 1 maj-1 augusti.

Undervisningsämnen: allt slags handarbete och linnesömnad samt gymnastik.

Ansökan, ställd till skolstyrelsen, insändes före den 25 mars till skolans föreståndare, Fil. Doktor S. Rosén, Grebbestad.

Sjuksköterskeplatsen

vid länslasarettets tuberkulossjukhus i Umeå, kvinnliga afdelningen, kungöres härmed till ansökan ledig att tillträdas den 1 instundande juni med tre månaders ömsesidig uppsägningstid.

Förmanerna utgöra: lön 500 kr. jämte tre ålderstillägg, två hvarvåra å 50 kronor efter resp. 2 och 5 år och ett å 100 kr. efter 10 års tjänst, 10 % dyrtidstillägg samt möblerat rum med värme, ljus fr. kost och tvätt. En månads semester åtnjutes årligen utan afdrag å lön. Dessutom erhålles 25 kr. per år i pensioneringsbidrag. Kompetenta sökande torde ingifva ansökningshandlingar jämte läkare- och frejdebetyg till undertecknad före den 1 nästkommande maj. Umeå den 9 mars 1918. BERTIL DALSGO Tuberkulossjukhusets läkare.

Anspråklös flicka

från bättre hem som vill åtaga sig samtliga göromål i mindre hushåll önskas i April. Familjemedlem. Svar helst med fotografi till »Ingenjörsmiljö», Helsingborg p. r.

PLATSSÖKANDE

BÄTTRE FLICKA, kunnig i matlagning, bakning, sömnad och handarbete, önskar i vår plats i bättre familj på landet eller i landsorten. Villkor: en mindre lön och att blifva ansedd som familjemedlem. Goda tillförlitliga referenser finnas. Svar till: »Pålitlig», Nordiska Annonstryck, Göteborg.

BÄTTRE FLICKA, kunnig i alla husliga sysslor, sjukvård och något sömnad önskar plats att med eller utan hjälp sköta ett hem. Hålst i Stockholm. Svar till »Arbetsglädje», Iduns exp. f. v. b.

UNG, bildad flicka, som genomgått längre sjukvårdskurs, önskar plats nu genast som hjälp och sällskap å sjukling. Tacksamt svar till 22 år, Flyob p. r.

UNG FLICKA önskar plats i familj att hjälpa till med förek. göromål. Kunnig i enkel matlagning. Svar till »Vänligt bemötande», Hvetlanda Tidning, Hvetlanda.

BARNKÄR FLICKA önskar plats i familj att som husmors hjälp deltaga i förekommande göromål. Svar till »1 April», Hvetlanda Tidning, Hvetlanda.

21 ÅRS FLICKA önskar under tiden 10 juni-10 sept. komma i bättre hem på landet, herrgård eller prästgård, helst där någon ungdom finnes, för att under skicklig husmoders ledning lära sig matlagning. Tacksamt svar med prisuppgift till »21 år», Allm. Tidningskont. Gefle.

A HERRGÅRD eller större prästgård önskas plats som kokerska eller hush.-bitr. af ung flicka från godt hem. Genomgått husmsk. samt innehaft plats på prästgård. Goda betyg. Svar emotes tacksamt till »Maj 1918», Fack 14, Jönaker.

»SOM HUSMORS HJÄLP». Ung bättre hushållsven flicka önskar plats i familj där jungfru finnes, har genomgått hushållsskola samt kurs i bokföring o. linnesöm. Tacksamt svar till »Min första plats», Iduns exp.

UNG FLICKA som genomgått slöjdsseminarium och i två år undervisat i väfnad önskar lämplig anställning. Innehar goda rekommendationer. Svar till »1 Maj 1918», Iduns exp.

UNG LANDTRUKAREDOTTER önskar plats i bättre familj 15 mars eller senare för att under skicklig husmoders ledning lära bättre hems kötsel, är kunnig i enklare sömnad, lön önskas och eget rum. Tacksamt för fullständiga svar till S. Jonsson, Postfack 21, Grimstorp.

UNG tysk lärarinna söker plats i Sverige helst på landet. Svar till Fru Stömberg-Grossmann, Västmanagatan 48, Stockholm.

29-ÅRIG landbrukaredotter önskar den 1 april plats såsom husföreståndarinna eller hushållsfr. Helst på landet. Fina bet. o. rek. fr. hushållsskola o. platser. Svar under adr. Anna Andersson, Pansartorp, Graveland.

FLICKA som genomgått 1-årig sjukvårdskurs önskar till den 15 mars eller nu genast plats antingen i privat vård å barnhem eller sjukvårdsinrättning. Svar till »Sjukvård», adr. Gysinge.

23-ÅRIG flicka med högskolebildning önskar komma i prästgård eller herrgård för att under god husmoders ledning lära och deltaga i husliga göromål, är musikalisk och något kunnig i handarbete. Svar till »K» Iduns exp. f. v. b.

INFORMATOR. Plats som informator under instundande sommarferie önskas af undervisningsvan gymnast 3:e Real. ringen. Svar till »Informator», denna tidn. f. v. b.

TRÄDGÅRDSARBETE å större bondgård eller landegendom, helst där linodling förekommer, önskas af bildad 34-åring. Hjälper gärna till något inomhus. Lön ej nödvändig. Svar till »Trädgårdsvan», Iduns exp.

28-ÅRIG småländska önskar plats som föreståndarinna för barnhem eller dyl. Innehar nu sådan anställning men önskar ombyte. Har genomg. Kindergarten. Kunnig och van i barnav. (äfvén spädb.) samt att förestå hushåll hvarför event. sådan plats antages. Helst Norrland eller Dalarna. Svar till »1 Juni 1918», Iduns exp.

MEDELÅLDERS DAM med förmåga att sköta ett hem, handlade barn o. ungdom, meddela undervisning i skolämnen (äfvén språk) samt fullständigt kunnig i stenografi, maskinskrifning o. bokföring, önskar förmånlig anställning, där någon af ofvanstående kompetens erfordras. Referenser gifvas. Svar till »Kompetens», Svenska Telegrambyråns Annonssaf. Stockholm f. v. b.

19-ÅRS bildad, barnkär flicka önskar plats i vänlig familj som husmoders hjälp, helst där jungfru finnes. Ar van vid alla i ett hem förekommande göromål, samt något kunnig i sömnad och handarbeten. Goda rek. finnes. Svar till »Plikttrogen», Iduns exp. f. v. b.

BILDAD MUSIKALISK flicka önskar mot fritt vivre plats som hjälp o. sällskap för äldre nerre eller dam, helst på landet. Har genomgått Fackskolan i Uppsala. Svar till »April 1918», p. r. Centralpostkontoret, Stockholm.

BILDAD, musikalisk flicka önskar komma till egendom eller dyl. där ungdom finnes för att deltaga i förekommande husliga sysslor. Ar äfvén van vid bokföring. Tacksamt för svar till »Elsa 19 år», Iduns exp. f. v. b.

BÄTTRE FLICKA önskar genast plats som hjälp och sällskap i god familj. Har genomgått hushållskurs, kunnig i handarb. något musikalisk. Vid lön fästes inret atseende däremot ett vänligt bemötande. Svar till »21 år», p. r. Trångstad.

PLATS ÖNSKAS som barnfr. eller att komma å större landögd, där jungfru finnes att bitr. med förek. syssl. Fina betyg kunna företes. Svar under signatur: »Landbrukaredotter», O:a Husby p. r.

I PRÄST-, herrgård el. an. trefl. godt hem (helst i medl. el. n. Sv.) önskar bildad flicka und. dugl. husmoders ledn. lära o. delt. i matl. o. husl. syssl. m. fritt vivre el. moderat afg. Sv. t. »Hjälp o. sällskap», Lund p. r.

EN 21-ÅRS troende flicka önskar plats på herrgård att gå frun tillhanda. Betyg från Praktisk skola samt Husmoderskola. Kunnig i finare handarbeten. Önskar anses som familjemedlem. Svar till S. H. Kanada Box 51, Jegerfors.

FÖRLOFVAD FLICKA önskar komma i bättre familj, helst i stad för att under husmoders ledning lära ett hems skötande. Ar något kunnig i matlagning och sömnad. Svar med uppgift på event. kostnader till »Grecchen 23 år», Iduns exp.

UNG FLICKA önskar mot fritt vivre komma i prästgård eller annan bättre familj, är vilig hjälpa till i förek. göromål, kunnig i klädesömnad. Svar till »Familjemedlem» Gravarne.

UNG FLICKA som genomgått handelskola, önskar plats i familj på landet där kontorsgöromål finnes. Ar äfvén vilig deltaga i andra göromål. Betyg och rek. finnes. Svar till »familjemedlem» Iduns exp.

UNG BILDAD FLICKA önskar plats som sällskap hos ensam dam eller barnlös familj i naturskön trakt helst i Södra Sverige. Villig deltaga i förekommande lätare göromål kunnig i handarbete. Svar till »Familjemedlem», Box 15, Limhamn.

SOM HUSFÖRESTÅNDARINNA eller husmors hjälp sökes plats af bildad, medelålders flicka i större hushåll eller pensionat, kunnig i matlagning och husliga sysslor, svar till »Mars 1918», Iduns exp.

UNG FOLKSKOLLÄRARINNA önskas under tiden 1 juli-15 aug. vistas i trefligt hem på landet (helst i mellersta Sverige), som sällskap och hjälp samt för att event. läsa med barn. Lön önskvärd. Svar till: »Ferievistelse», Iduns exp.

ARBETSAM »Bergslagstös» önskar plats som sommarhjäl i mindre villaträdgård. Genomgått kurser vid Nääs och Adelsnäs samt har tre års praktik. Svar till »Bergslagstös» Nora p. r.

18-ÅRING som genomgått en kurs i Bröd. Bendtz, en kurs i Hermods Korrespondensinstitut, 2 kl. Kom. Melansskola önskar snar plats i familj eller på kontor. Svar till »Nyborjare» Nässjö p. r.

UNG FLICKA från godt hem önskar gå i hushållet å större herregård i Norrland eller Dalarna. Önskar lära allt som hörer till ett godt hems skötande. Svar med uppgift om den afgift som skall erläggas, emotes tacksamt till »Smäländska», Oskarshamns Tidningens exp. Oskarshamn.

SMALÄNDSKA, 25 år, önskar mot någon liten lön plats i bättre familj som fruns sällskap och hjälp. Sökanden är kunnig i enklare matlagning och sömnad och önskar om möjligt få tillfälle att lära musik. Svar till »Familjemedlem 25 år», under adr.: S. Gumali Annonstryck Stockholm f. v. b.

FLICKA önskar plats på större Landt gård för att under husmoders ledning lära ett hems skötande. Svar till »22 år», Gullaskrubb p. r.

SOM HUSHÅLLSFRÖKEN eller hushållerska sökes plats i familj i stad eller på landet helst i Västergötland. Svar till »27 år», Iduns exp.

Plats som husföreståndarinna önskas av bildad dam att sköta bättre hem där husmor saknas. Ar van att med ordning o. sparsamhet sköta ett hem. Ar även kunnig i sömnad o. sjukvård. Svar till »Juni 1918». Iduns exp.

18-års flicka från godt familj önskar plats på herrgård eller brukssamhälle. Kunnig i enklare klädesömnad och hel del handarbete. Barnkär. Lön önskas. Svar tacksamt till »Familjemedlem», Box 34, Oskarshamn.

Ung landbrukaredotter

önskar lära sig sköta hushåll under god och erfaren husmoders ledning. Ar villig deltaga i alla inom hus förekommande sysslor. Fordrar ej lön. Svar till »Godt hem», Vadstena Läns Tidning, Vadstena

Ung, elementarbildad flicka

från godt hem önskar plats å herrgård i mellersta Sverige. Har genomgått husmoderskola med fina betyg och väfkurs samt är väl kunnig i handarbeten. Ar villig att för vidare förkovran deltaga i husliga göromål. Refer. om så önskas. Svar till »Familjemedlem», Sydöns Annonstryck, Gefle, f. v. b.

Flicka,

som önskar vara obemärkt söker öfver sommaren plats på landet att mot fritt vivre deltaga i alla förekommande hushållsgöromål. Tacksamt för svar till »Mars-Juli» S. Gumali Annonstryck, Göteborg, f. v. b.

Flicka

med vana i sjukvård önskar plats i familj eller läkare-mottagning den 1 april. Ar äfvén kompetent på egen hand sköta hem. Tacksamt för svar till »A. 1918», N. K. Annonstryck.

INACKORDERINGAR

KONFIRMATIONSUNDERVISNING meddelas några unga flickor 20 juni-4 augusti i sömländsk prästgård med härligt läge vid sjö. Referenser lämnas. Svar till Kyrkoherde Th. Edström, Björkvik.

KONFIRMANDER mottagas instundande sommar. Laxarby prästgård, Dalsland. Gustaf Meulier, kyrkoherde, adr. Bengtsfors.

HVILOHEMMET HAGGEMA (Skåne), mottager helinackorderingar. Godt bord, härligt läge, låga priser, adr. Tjärnarp.

DISKRET INACKORDERING erbjudes bättre dam hos bildad yngre ackuschörskan på landet. God vård under såväl tiden före som under förl. garanteras. Referenser lämnas. Svar till »Sjuksköterska och Ackuschörskan», Iduns exp. f. v. b.

INACKORDERING under någon tid af sommaren önskas af bildad dam. Hålst i Värmland eller Dalarna. Äfvén önskas prisuppgift samt andra upplysningar. Svar till »Trefligt familjelif», Iduns exp.

INACKORDERING erhålles å litet trefligt hvilohem å landet. Elektr. ljus m. m. Begär prospekt och ref. Syster Elsa Fröding, Skultorp.

KONFIRMANDER mottagas 2/7-11/8. Kamrater finnas. Tillfälle till bad. Goda ref. Khde Axberg, Normlösa Rt.

HERRGÅRDSVISTELSE i vacker trakt önskar under sommaren Stockholmsfamilj (4 pers.). Priset ej hufvudsak. Svar till Stockholmsfamilj, Centralpalatset 54, Stockholm.

Å Herrgård

helst där ungdom finnes önskas under instundande sommar inackordering för en 17-årig yngling. Svar till denna tidnings kontor under adress: »fru A. H.», Stockholm.

För den nyfödde.

Komplett, elegant utstyrel, särdeles präktiga plagg i stor modell. Hemsömnad af uteslut. bästa material. Förord. af läkare. Pris per kartong 18 kr. Mönsterkartongen, välydd, 10 kr. Sänglinne stort och fin-fint 15 kr. pr omg. Mössor särd. vackra 2,50 pr st. Bärmanlar 3,50. Allt förstklassigt. Fru Caspersson, 3 Järntorgsgatan, ÖREBRO.

Babykorgen kr. 25: -

(Mont. skär eller blå.) Babylådan Kr. 15: - Såväl låda som korg innehålla fullständig utstyrel för späda barn. Allt välyddt och af bästa kvalitet. Sändas mot efterkr.

Hälsingborgs Linneutstyrelaffär

Malmö. Rikst. 48 12. Malmö.

Ett godt och lönande yrke.

Kvinnligt Yrkesregister innehåller tillförlitliga uppgifter om inträdesfordringar, utbildning, löneförmåner m. m. för olika kvinnoyrken. Erhålles i bokladorna samt å Kv. Yrkesregister expedition, Vasagatan 50. Pris 2 kr. Porto till landsorten 20 öre. Klipp annonsen!

Professor PATRIK HAGLUNDS
Gymnastisk-Ortopedisk-Kirurgiska Privatkliniken
R. T. 7025. Stureg. 62, Stockholm. S. T. 8301
För behandling af stödj- och hörselorganens skador, sjukdomar, defo rmiteter och funktionsrubningar.

D:r A. KARSTEN
Medicinskt Elektricitets-,
Ljus- och Röntgeninstitut
Kungsgatan 60, STOCKHOLM.
Behandling af
reumatiska åkommor

Doktor J. Arvedsons kurs
i Sjukgymnastik, Massage
och Pedagogisk Gymnastik
medför enligt kungl. maj:ts medgifvande samma komp. o. rättigheter som en kurs vid Gymn. Central-Institutet.

Kursen 2-årig börjar den 15 sept. Prospekt på begäran gen. D:r J. Arvedson, adr. Odeng. 1, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen
afläggas efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.

Ny kurs börjar i sept.
Prosp. Major J. G. Thulin, L'ND.

Göteborgs Gymnastiska Institut
Fullständigaste ettåriga kurs i Sjukgymnastik och Massage
Nästa kurs börjar 15 Sept
Begär utförligt prospekt!

Doktor A. Kjellbergs
Kurs i massage och sjukgymnastik.
Begär prospekt!
Stockholm. Hölländaregatan 3.

GÖTEBORGS ENSKILDA HANDELS-GYMNASIUM
Förmånligaste en-kilda handelsskolor för elever med högre utbildning.
Ettårigt Gymnasium. — Högre Bank-kurs. — Handelskurs.
Begär prospekt!

ROYAL WINDSOR
Det berömda
hårstärkande vattnet.

Oifver grått hår dess ursprungliga färg. Borttager mjäll. Hindrar håret att falla af. Märket grund. 1879. Beg. end. fl. med orden: *Royal Windsor Perfectionne*. En alljämt slig. försäljn samt 30 års succés gar. Royal Windsors verkan. Pris kr. 6.50 + porto. Nederlag: *Franska Parfymmagasinet*, Höflev. 21 Drottninggatan 21, Sthlm.

Underlifslidande

och dylikt undgas bäst genom lifmodersprutan Nolibor. Pris 20 kr., med båda rören 25 kr. Noliborpulver 5 kr. pr ask. Lifmoderspeglar 3 och 5 kr. Vid köp recept på andra lämpliga lösningar samt anatom. bild. Prislista mot 10 öre från

Carl G. Schröder.
Möllevångsg. 53 B, Malmö 7

• Crème Cilo •

gör på kort tid svaga ögonbryn täta och vackra.
Pris 2:50 kr.

MARIA ENQUIST,
Institut för skönhetsvård och plastiska operationer.

Biblioteksgatan 6-8 Stockholm.
R. 160 65. A. 226 62.

Råd gifvas kostnadsfritt och förfrågningar besvaras omgående.

Amerikanska s. k. Prima Her Ankar-Ur. Lentilefaçon.

Eljin-Ur

Fem års garanti. Säljes så långt förrådet räcker till endast kr. 6:50 per st. Två stycken endast kr. 12:— fraktfritt. Om ej till belåtenhet få desamma returneras. Skrif i dag och rekvisera direkt från importören.

VARUAFFÄREN

Norrköping.

Kläderna bli ännu dyrare år 1918!

En stor besparing gör den husmor, som själf förfärdigar sina barns kläder med hjälp af

"BARNGÄRDEROBEN"

illustrerad månadstidning för barnkläders förfärdigande. Dubbelsidig mönsterbilaga medföljer hvarje n:r. Prenumerera på posten eller i Eder bokhandel. Pris för helår Kr. 4:—.

Iduns Expedition, Stockholm.

Vid Slagsta seminarium

(Seminarier för utbildande av sinnesslölarinnor)

börjar ny kurs den 2 September d. å. Ansökan om inträde sändes senast den 15 maj under adr. Föreståndarinnan, Slagsta, **Fittja**. Kursen är två-årig och kostnadsfri.

Cirkulär med närmare upplysningar lämnas på begäran.

BENNO BECKEMANS
FOTOGRAFISKA MAGASIN
15 DROTTNINGGATAN 15
STOCKHOLM.
FRAMKALLAR-KOPIERAR-FÖRSTORAR

Fröknarne Kugelbergs

Konvalescenthem för Barn,
OLOPSFORS, Dala-Husby.

Referenser: Doktor Erik von Bahr, Uppsala. Prospekt sändes på begäran. Postadress: Olofsfors pr Dala-Husby. Rt. Dala-Husby 8.

Karin och Ulla Kugelberg

Annonsera i Idun!

Utmärkta organ

för

annonsering i landsorten

äro följande tidningar:

- Arvika:** Arvika Tidning.
- Avesta:** Avesta-Posten.
- Borlänge:** Borlänge Tidning.
- Borås:** Borås Tidning.
- Eksjö:** Eksjö-Tidningen.
- Engelholm:** Engelholms Tidning.
- Eskilstuna:** Eskilstuna-Kuriren.
- Falun:** Falu-Kuriren.
- Gefle:** Gefle-Posten.
- Halmstad:** Hallandsposten.
- Hedemora:** Södra Dalarnes Tidning.
- Hälsingborg:** Hälsingborgs Dagblad.
- Härnösand:** Härnösands-Posten.
- Höganäs:** Höganäs Tidning.
- Jönköping:** Smålands Allehanda.
- Kalmar:** Barometern.
- Karlskrona:** Karlskrona-Tidningen.
- Karlstad:** Karlstads-Tidningen.
- Katrineholm:** Katrineholms-Kuriren.
- Kristinehamn:** Anagarii-Posten.
- Landskrona:** Landskrona-Posten.
- Linköping:** Ostgöten.
- Luleå:** Norrbottens-Kuriren.
- Malmö:** Skånska Aftonbladet.
- Mariestad:** Tidning för Skaraborgs Län.
- Mora:** Mora Tidning.
- Norrköping:** Östergötlands Dagblad.
- Nyköping:** Södermanlands Nyheter.
- Nässjö:** Nässjö-Tidningen.
- Oskarshamn:** Oskarshamns Tidningen.
- Skövde:** Skaraborgs Läns Annonssblad.
- Sundsvall:** Sundsvalls-Posten.
- Trelleborg:** Trelleborgs Allehanda.
- Uddevalla:** Bohuslänningen.
- Umeå:** Västerbottens-Kuriren.
- Uppsala:** Tidningen Upsala.
- Visby:** Gotlänningen.
- Västerås:** Vestmanlands Läns Tidning.
- Växjö:** Smålands-Posten.
- Ystad:** Södra Skåne.
- Örebro:** Örebro Dagblad.
- Örnsköldsvik:** Örnsköldsviks-Posten.
- Östersund:** Jämtlands-Posten.
- Östhammar:** Östhammars Tidning.

Willys-Overland

Automobiler

tillverkas i följande modeller:

- 4-cyl. 25 hkr. 2 och 5-sitsiga
- 4-cyl. 35 hkr. 2 och 5-sitsiga
- 6-cyl. 35 hkr. 2 och 5-sitsiga
- 6-cyl. 45 hkr. 6-sitsiga och

försedda med karosserier av olika slag och elegans. Avtagbara Limousiner, Kupéer och Turistvagnar.

Overland-bilarna äro lätta och kraftiga, detta innebär liten bränsleåtgång och litet gummislitage.

De kunna köras med bensin, bensol eller tråsprit och hava alla Elektrisk start och belysning, vilket numera är absolut tillförlitligt.

Willys Overlands fabrikation är 200,000 kompletta automobiler per år.

Denna sorts massfabrikation innebär, förutom materialkontroll och absolut passande reservdelar, billigt pris, d. v. s. valuta för pengarna.

Automobiler finnas på lager hos ensamförsäljaren för Sverige,

RICH. F. BJÖRKMANS
MOTOR A.-B.
STUREGATAN 36 - STOCKHOLM

The Willys-Overland Company, Toledo, Ohio, U. S. A
Tillverkare af Overland automobiler och lätta lastbilar

KINDERGARTENLÄRARINNA med praktik på barnhem, undrar vart hon skall vända sig för att få komma med på en sommarkoloni, som biträde särskildt vid de husliga sysslorna. Undrar om man därigenom lättare kan få plats på barnkrudda för hvilket jag hyser lifligt intresse. Tacksam för råd är »Kindergartenlärarinna».

Ny hushållskurs

för unga flickor (familjemedlemmar) 22 april-22 juli. Prospekt på begäran. Öfverstinnan A. Hyltén-Cavalus, f. Frick, Sandvik, Smål. Burseryd.

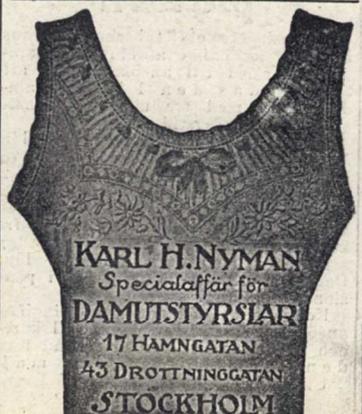
Köp.

Robertsbergs trädgårdsfrö!
Kontrollerad vara.
Egnahems- och villakollektioner till 5 och 10 kr.
ROBERTSBERGS TRÄDGÅRD,
Grängesberg.

Njosskar Edmanns
Ideale-creme
dagligen använd gör an siktshuden mjuk och sam metslen och är säkert med del mot nariga, röda oel spruckens händer. Pris 2,50 I parfym- och KemikalieHäret.

VÅRDA HÅRET
om det är sjukt eller friskt, och använd **ZIWERTS' EXTRAIT VEGETAL**
Yästa hårkonserveringsmedel. Finnes till sal 103 frisörer och i parfymaffärer samt hos **Kungl. Hofleverantör ZIWERTS EFTR., GÖTEBORG.**
Återtörssäljare rabatt.

KARL H. NYMAN
Specialaffär för
DAMUTSTYRSJÄR
17 HAMNGATAN
43 DROTTNINGGATAN
STOCKHOLM

Såpa.

Min Kali-Natronsåpa lämnar ett enastående godt resultat utan att angripa kläderna. Dubbelt så dryg som annan såpa. Expedieras i förpackningar om 10 kg. å 3:50 pr kg. Förse Eder i tid! E. Kellin, tel. 515. Kemisk tvättanstalt, Eslöf.

Levnadstolkningar

utarbetas af skicklig astrolog. Uppgif födelsedag och år, födelseort, namn och fullständig adress samt bifoga 30 öre i frimärken. Aberopa denna tidning! Astrolog Wilh. Leidner, Strömgatan 10, Kalmar.

Köp i tide!
30 ol. krigsmärken kr. 1. —
50 " " " " 3. —
150 " " " " 20. —
100 tyska kolonim. 20. —
(dessa m. stiga enormt).
Kat.gratis. Alla m. köpas.
500 alla olika 4.00, 1000-10, 2000-33 kr.
Frimärksbörsen,
KÖPENHAMN, KLOSTERSTRÅDE 9.

Imp.

KHAKITYG

särdeles lämpligt till sport, samt Herr-, Flick- och Gosskostymer. Prof till landsorten fr.

Eduard Wahlbom & Co.,
GÖTEBORG.

Skånska Handelsbanken.

Fonder 34,000,000 kronor.
Stockholmskontor: **Arsenalsgat. 9.**
Filtaler: { **Södermalmstorg 8.**
Sturegatan 32.

Emottager värdehandlingar
öppet eller slutet förvar.
Fondavdelning. Kassafack.

Idun utgifves denna vecka i A och B.